
LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM

PEDAGÓGIAI PROGRAM

ELŐSZÓ	3
NEVELÉSI PROGRAM	4
HELYI TANTERV	29
TANTÁRGYI PROGRAMOK	44
SZAKMAI PROGRAM	1120
ESZKÖZJEGYZÉK	1134
MELLÉKLETEK	1160

2004, TAVASZ

LEÖVEY KLÁRA GIMNÁZIUM

1096, BUDAPEST, VENDEL UTCA 1.

TELEFON: 215-9590

FAX: 215-6258

OM: 035235

E-MAIL: lkg@leovey.huWEBLAP: www.leovey.hu

1. A Pedagógiai programot alkotó dokumentum-rendszert a Leövey Klára Gimnázium nevelőtestületének tagjai készítették* 1996-97-ben, majd dolgozták át 2001-ben és 2004-ben.
2. Jelen Pedagógiai program 2004. szeptember 1-jén kerül bevezetésre, a helyi tantervek esetében felmenő rendszerrel. A programot – ha jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – minden ötödik évben átfogóan felül kell vizsgálni.
3. A pedagógiai program értékelése folyamatos feladat, amely összekapcsolódik a minőségbiztosítással. Rendszeresen értékelnünk kell, hogy programunk megfelel-e a megfogalmazott céloknak, nem szorul-e korrekcióra, javításra. E célból az iskolavezetés minden tanév elején megbízza a nevelőtestület 3-6 tagját, hogy végezze el a pedagógiai program egy-egy átfogó részének vizsgálatát az adott évben. A szakmai munkaközösségek folyamatosan, felmenő rendszerben évről-évre értékelik a tantervek eredményességét és teljesíthetőségét.
4. Az értékelési folyamatok eredményeképpen az igazgatóság, vagy a szakmai munkaközösségek kezdeményezhetik a Pedagógiai program módosítását. A módosítási eljárás során be kell szerezni a jogszabályokban előírt véleményeket. A módosításról a nevelőtestület dönt, és az a fenntartó jóváhagyásával válik véglegesé. A módosított program a jóváhagyást követő tanév elején kerül bevezetésre.
5. A Pedagógiai programot nyilvánosságra hozzuk gimnáziumunk weblapján, bevezető fejezeteit megjelentetjük az iskolai évkönyvben. Egy teljes, kinyomtatott példányt elhelyezünk az iskola könyvtárában. Továbbá a teljes dokumentum-rendszer hozzáférhető az iskola információs rendszerében.
6. A Pedagógiai program (illetve annak részei) csak a Leövey Klára Gimnázium előzetes engedélyével terjeszthető, használható fel; a forrásra történő megfelelő hivatkozással.

Jelen Pedagógiai programot a Leövey Klára Gimnázium nevelőtestülete 2004. április 15-i ülésén elfogadta.

Budapest, 2004. április 15.

Bánhegyesi Zoltán
igazgató

A Leövey Klára Gimnázium Pedagógiai programját a fenntartó Ferencvárosi Önkormányzat nevében jóváhagyom.

Budapest, 2004. ....

---

* az ettől eltérő eseteket az egyes rész-dokumentumokban jelöltük

ELŐSZÓ

A közoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXIX. törvény értelmében az iskolának Pedagógia programot kellett készítenie, amelyben rögzítenie kellett azokat az alapelveket és módszereket, melyek alapján oktató-nevelő tevékenységét végzi.

A 20. század második felének kulturális, gazdasági és társadalmi folyamatai jelentősen megváltoztatták az ipari forradalom során és hatására kialakult környezetet. A tudományosan szervezett tömegtermelés és a fegyelmezett munkaerő iránti szükséglet felváltotta a rugalmas, új ismeretek elsajátítására képes szervezetek és dolgozók iránti igény. Mindenkinek képessé kell válnia a napi döntések meghozatalára – az elvégzendő feladatok nagy része már nem teljesen rutinszerű munkafolyamat.

Ennek következtében napjaink társadalmi és gazdasági környezete olyan új tanulási modellt kíván, amely az alábbi alapvető tényezőkre épül:

- az alapvető készségek elsajátítása;
- a csapatmunkára való képesség;
- a nagyszámú zavaró tényezővel való megbirkózás képessége;
- különböző szinteken elvégzett, interdiszciplináris munka;
- verbális képességek fejlesztése;
- problémamegoldás és döntéshozatal.

Hogy pedagógiai programunk minél megalapozottabb, az igényeknek és lehetőségeknek minél jobban megfelelő lehessen, már 1994-ben nagyszabású felmérésbe kezdtünk az ELTE BTK Neveléstudományi Tanszékével. A vizsgálat keretében a gimnáziumunkkal szembeni elvárások, igények, vélemények feltérképezése zajlott; szülői, tanulói, fenntartói oldalról. A felmérés adataiból kiindulva átgondoltuk és rögzítettük oktatási és nevelési céljainkat, az iskolai élet szervezésének kérdéseit. Hasonlóan széleskörű felmérést végeztünk a Gallup Intézet munkatársainak szakmai irányításával az 1999/2000-es tanévben: megkérdeztük a szülőket, a 10. évfolyamos tanulókat és természetesen a kollégákat az iskoláról.

Pedagógiai programunk legutóbbi átdolgozásánál már figyelembe vehettük azt az örvendetesényt, hogy a kommunikációs, információs technológiák (KIT) alkalmazásában játszott úttörő szerepünk elismeréseképpen 2003-ban tagjai lettünk az *Európai Innovatív Iskolahálózatnak* (ENIS).

Pedagógiai programunk elkészítésénél és átdolgozásai során a fentiekén túl természetesen figyelembe vettük a közoktatási törvény paragrafusait, a nemzeti alaptanterv előírásait, az érettségi vizsgaszabályzatot, a gimnáziumunk alapító okiratában foglaltakat. Mindezek alapján pedagógiai programunk kialakításánál az alábbi fő szempontokat érvényesítettük:

- legyen valóban **helyi**, azaz iskolánk diákjainak érdekeit szolgálja,
- messzemenően vegye figyelembe az **életkori sajátosságokat**, így
- csökkentse tanulóink **túlterhelését**,
- mind nevelési, mind oktatási tartalmát tekintve legyen **korszerű**, jövőre orientált,
- állítsa előtérbe a **minőségi követelményeket**.

A fenti szempontoknak csak úgy tudtunk megfelelni, hogy – természetesen tanulmányozva más iskolák tapasztalatait, a szakirodalmat, a tantervi forrásokat – önálló, saját dokumentumokat készítettünk, nevelőtestületünk tagjainak többségét bevonva az alkotó munkába.

NEVELÉSI PROGRAM

CÉLJAINK	5
A FELNŐTTOKTATÁS SAJÁTOSSÁGAI	6
EGYÉNI SZÁNDÉKOK, LEHETŐSÉGEK	7
SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS	8
GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM	9
MUNKAREND	10
ISKOLAI KÖZÖSSÉGEK	12
TANÓRÁKON KÍVÜL	13
KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	15
EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM	21

CÉLJAINK

Célunk egy olyan iskola megteremtése, működtetése

- mely minden tanulónk számára érvényes, azaz ma szükséges és a jövőben fejleszhető tudást ad mindenkinek - képességei, szándékai szerint,
- melynek működési szabályai átláthatóak, nyilvánosak,
- mely az „iskolahasználók” meglegedésére, azok igényeinek figyelembevételével működik,
- melyben tanuló és tanár jól érzi magát, mert értelmes munkát végezhet,
- melyben nem csak „tankönyvi” ismeretet tanul a diák.

E céloknak leginkább egy olyan *többfunkciós gimnáziumi modell* felel meg, melynek főbb jellemzői az alábbiak:

- Tanulóinkat felkészítjük az *érettségire*; kiemelt feladatunk a *felsőfokú továbbtanulás megalapozása*, ugyanakkor célunk tanulóinknak a *munka világába való beilleszkedésének segítése* is. Képzésünk elágazási lehetőségeket tartalmaz a felsőoktatás, illetve a szakmai képzés irányába, úgy hogy az egyes irányok azonos szocializációs értéket képviseljenek, azaz a polgári nevelés alapvető értékeit azonosan magas szinten közvetítsék.
- Gimnáziumunk *általános műveltséget* megalapozó iskola, amely a *nappali tagozaton három, egymásba fokozatosan átnövő* szakaszból áll, hiszen más jellegű képzést, pedagógiai munkát, törődést igényel egy 12-13 éves gyermek és egy 17-18 éves ifjú. A 7-8. évfolyamon zajló fejlesztő, alapozó időszakot a 9-10. évfolyamon az általános műveltséget megszilárdító, míg a 11-12. évfolyamon az általános műveltséget elmélyítő, pályaválasztást segítő, alternatívákat nyújtó, differenciált záró szakasz váltja fel.
- Az *idegen nyelven való kommunikáció* képessége már ma is éppúgy alapvető feltétele az egyének munkaerő-piaci boldogulásának és a társadalmi életbe való aktív és sikeres bekapcsolódásának, mint az *információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának* a képessége. Ezért az általános képzés tananyagában prioritásként vesszük figyelembe legalább egy idegen nyelv elsajátítását, az informatika eszköztudásának megtanulását, az *egészséges életvitelhez* szükséges mozgáskultúra, az önálló tanuláshoz szükséges nyelvi és gondolkodási kultúra kialakítását, azaz az *eszközjellegű kompetenciák* fejlesztését.
- Egyik legfontosabb célunk az *élethosszig tartó tanulás* megalapozása. E cél elérésének egyik legfontosabb eszköze azoknak a *kulcskompetenciáknak* – kiemelten az *intelligens tanulásnak* – a fejlesztése, amelyek az egyént alkalmassá teszik arra, hogy egész élete során szembe tudjon nézni az olyan helyzetekkel, amelyek alkalmazkodást vagy tágabb értelemben tanulást követelnek tőle.
- A tanulás megszerettetése, a tudás tisztelete akkor érhető el, ha *megtanítjuk* diákjainkat *tanulni*, képessé tesszük őket az *önálló ismeretszerzésre*, a megújuló követelményekhez való alkalmazkodásra, elvárva *aktív együttműködésüket* a tanítási-tanulási folyamatban. Ezért is tág teret biztosítunk iskolánkban a tanuló öntevékenységnek, az önálló munkának. Diákjaink kezét fokozatosan elengedve állítjuk őket döntések elé, úgy, hogy a „játékszabályok” (követelmények) mindig ismertek, tiszták legyenek előttük. A sokrétű (elsősorban felsőbb osztályokra jellemző) ismeretszerzési mód (szeminárium, konzultáció, stb.) mellé természetesen szükségesek az értékelés, minősítés adekvát formái is (vizsgák, pályamunkák, standardizált tesztek, stb.).
- Az iskola szocializációs funkciója megköveteli, hogy az elsajátított ismeretanyag, az *alkalmazó tudás* birtokában diákjaink legyenek *képesek eligazodni a társadalmi és természeti környezetben*, ismerjék az emberiség globális problémáit, azokban az egyén, az állam, a társadalom felelősségét, a lehetőségeket és korlátokat. Ismereteik szolgáljanak eszközként az „életben” való eligazodáshoz; a testileg-lelkileg egészséges, harmonikus személyiség kialakulásához.

- Diákjaink megismerik *nemzeti kultúránkat, összekapcsolva az európai, humanista értékrend elsajátításával*, az egyetemes kultúra eredményeinek megismerésével, azok iránt való nyitottsággal, az *értékkorientációval*. Biztosítjuk az ismeretek, a vallási, illetve világnézeti információk tárgyilagos és többoldalú közvetítését, azok erkölcsi és művelődéstörténeti tartalmának tárgyszerű és elfogulatlan ismertetését.
- Az iskola nevelési rendszerébe szervesen beleilleszkednek a *tanulói öntevékenység* hagyományos tantárgyakhoz nem közvetlenül kapcsolódó formái is, hiszen ezen tevékenységek számos ismeretszerzési, személyiségfejlődési lehetőséget hordoznak magukban, s a nevelési funkció mellett a kötetlenebb, szabadabb keretek javítják a közérzetet, komfortérzetet teremtenek. Nevelési rendszerünk – mely az életkori sajátosságokat figyelembe véve döntően a kisközösségek öntevékenységére, aktivitására, együttműködésére épít – elősegíti az emberi kapcsolattartás normáinak elsajátítását, a szűkebb és tágabb környezethez való kötődést, a mások iránt való nyitottság kialakítását.
- Programunk figyelembe veszi azt a nagyon fontos tény, hogy diákjaink az iskolában nemcsak az életre készülnek, hanem *élnék is*. Ennek megfelelően feladatunknak tekintjük a kiegyensúlyozott életkörülmények kialakítását, a tanulók igényeinek, motivációinak figyelembevételét, úgy hogy életkorukkal növekvő döntési lehetőséggel és felelősséggel ruházzuk fel őket.
- A *szakmai-gyakorlati képzés* iránt határozott igény mutatkozik mind diákjaink, mind szüleik részéről: érettségi vizsga utáni (13.-14.) szakmai évfolyamo(ko)n elégtjük ki ezt az igényt.

A felnőttoktatás sajátosságai

A *felnőttoktatás* a „második esély iskolája”. Feladata az érettségi vizsga megszerzését célzó oktatás. Hallgatói: egyrészt a már munkahellyel rendelkező, dolgozó felnőttek, másrészt az alsófokú oktatásból, a nappali rendszerű középiskolákból, ill. a szakmunkásképzésből kikerült, gyakran még munkanélküli fiatalok.

A végső cél mindkét esetben az érettségire való felkészítés, hisz az érettségi a továbbtanulás mellett egyre inkább a munkavállalásnak vagy a munkahely megtartásának is feltétele. Voltak, vannak és lesznek, akik tizenévesen nem találják helyüket az oktatásban, később viszont pótolni akarják vagy pótolni kényszerülnek kimaradásukat. A felnőttoktatásra tehát szükség és igény van. De a felnőttoktatásban résztvevők *életformája, tanulási lehetőségei, hozott tudása, motiváltsága, iskolában töltött ideje* döntően különbözik a nappali tagozatosokétól.

A jelenlegi helyzetben a következő realitásokkal kell számolnunk:

- a hallgatók tanulása jelentős részben az iskolai munkára szűkül; önálló tanulásra általában képtelenek (idő és képességek hiánya miatt egyaránt)
- korábban szerzett ismereteik elhalványultak vagy nem is voltak
- életkoruk miatt bizonyos képességek, készségek már nehezebben aktivizálhatók
- az érettségi szükséges, de nem feltétlenül elégséges feltétele a munkavállalásuknak
- a felnőttek az iskolában töltött időt csak a tanulás (érettségi) szempontjából hatékony tevékenységre hajlandók áldozni – „érettségimotiváltak”
- a fiatalabbak és szüleik az iskolában töltött időt gyakran csak „parkolópályának”, pénzszerzési lehetőségnek tekintik (családi pótlék, diákigazolvány stb.) – ennek következtében „alulmotiváltak”

E különbségek ellenére a felnőttképzés kimeneti szabályozása jelenleg megegyezik a nappali tagozatéval, ami legalábbis kérdéses, hiszen a két tagozat nem véletlenül különül el.

Ily módon a tagozat lehetőséget kínál ugyan a kudarcok kompenzálására, újabb esélyt ad a továbblépéshez szükséges végzettség megszerzésére, és segít elkerülni a munkanélküliséget, de a kimenet, az érettségi nem testükre szabott feltételei miatt el is riaszt sokakat. Ennek a helyzetnek a kiegyensúlyozása jelenleg tagozatunk legfontosabb feladata.

A képzési formák kialakítása ezekhez a felismerésekhez alkalmazkodik. A tagozat iránti „fogyasztói elvárás” az érettségire való eredményes felkészítés; minden más ennek rendelődik alá. Ebből következően tehát

- az oktatást tekintjük feladatunknak,

- ennek minél színvonalasabban igyekszünk megfelelni,
- tanárok és hallgatók ennek megvalósítására vállalnak kötelezettséget.

Egyéni szándékok, lehetőségek

Ahhoz, hogy gimnáziumunk minden diákunk számára érvényes, fontos tudást nyújtson, szükséges az érdeklődés, egyéni célok, előképzettség, képesség, tehetség figyelembevétele; a differenciált képzés.

ÉRDEKLŐDÉS

Az érdeklődés, pályaaorientáció szerinti differenciálás érdekében a nappali tagozaton képzési rendszerünk két fő elágazási pontot (s egyben döntési lehetőséget) tartalmaz. Diákjaink

- a 9-10. évfolyamon választhatnak az emelt szintű képzések közül annak érdekében, hogy mélyebben, több oldalról megismerhessék a választott területet, s ezáltal későbbi választásaik megalapozottabbak lehessenek,
- a 11-12. évfolyamon „felsőoktatási”, illetve „gyakorlati” főirányokon belül konkrét specializációt választhatnak, közép- illetve emelt szinten.

A fakultációs választás a 11. évfolyam végén különbözőzeti vizsgával módosítható.

TEHETSÉGGONDOZÁS

A tehetséggondozás részben tanórákon, részben azokon kívül valósul meg.

Szorgalmazzuk tanulóink részvételét a *tanulmányi versenyeken* (iskolai szinttől egészen az országos versenyekig). A versenyekre való felkészítés érdekében egyéni (1-3 fős) foglalkozásokat szervezünk diákjaink számára.

Kiemelkedő tehetségű, eredményes diákjaink számára megteremtjük az *önálló munka*, az *egyéni ütemben* való haladás lehetőségét.

A szaktárgyakhoz kapcsolódó *szakkörök*, *szaktáborok* szintén a tehetséggondozás célját szolgálják, hasonlóan a hagyományos *diákkörökhöz* (énekkar, színjátszókör, újság-szerkesztőség stb.).

A záró évfolyamokon szervezett, az emelt szintű érettségire, felsőfokú tanulmányokra előkészítő *fakultációs órák* szintén e célt szolgálják.

HÁTRÁNYOK

A *hátrányok*, *tanulási nehézségek* leküzdése, enyhítése érdekében mind a tanórákat, mind azon kívül eső tevékenységeket igénybe kell vennünk. Fontos szerep juthat itt az alsóbb évfolyamokon a napközis, illetve tanulószobai foglalkozásoknak.

Az osztályfőnöki munka egyik legfontosabb része a tanulói teljesítmények, azok változásainak figyelemmel kísérése, a változások okainak elemzése, szükség esetén a megfelelő intézkedések. A *tanulási kudarcok* hátterében nem egyszer tanulásmódszertani hibák húzódnak meg. Azon kívül, hogy a szaktanárok is ellátják a diákokat tanácsokkal, szükségessé vált egy olyan *tanulásmódszertani tantárgy* bevezetése, amely eljárásokat, technikákat mutat be tanítványainknak, hogyan tanulhatnak eredményesebben, hogyan oszthatják be tanulmányi idejüket, hogyan őrizhetik meg ismereteiket tartósabban.

Az eredménytelenségek felszámolásában kiinduló pontot jelent a képességek és a tárgyi tudás adott szintjének pontos behatárolása. Ezt segíthetik a különféle szaktárgyi és kompetencia-mérések. A mérési eredmények részben a munkaközösségek szakmai munkájára hatnak, részben képesek megmutatni, hogy az egyes tanulók mely tematikai egységben szorulnak segítségre.

A tanulmányi munkában lényegesen lemaradó tanulók estében a megfelelő *motiváltság* elérését segíti, ha a tanulók képességeikhez, érdeklődésükhöz jobban igazodó, számukra is teljesíthető feladatokat kapnak.

Az egyes tárgyakból tartósan lemaradók számára *felzárkóztató foglalkozásokat* szervezünk, bár a legsikeresebbnek azt tartjuk, amikor *megfelelő feladatkielöléssel* és *differenciált foglalkoztatással* az adott környezetben belül válik képessé a tanuló hiányosságai pótlására.

A teljesítmények romlását eredményezhetik a család életében, *szociális és egészségügyi* helyzetében bekövetkező változások. Az osztályfőnökök minden tanévben tájékoznak a diákok családi háttéréről, megállapítják, kik a *sajátos nevelési igényű* tanulók. A lehetséges támogatók és támogatási formák megszerzéséhez szükséges az osztályfőnök, a gyermek és

ifjúságvédelmi felelős, a diákszociális bizottság, az iskola pszichológus és iskolaorvos együttműködése.

A *felőttoktatási tagozat* már pusztán létezésével is a kudarcokat átélő, azokon elbukott tanulók felzárkóztatását szolgálja. Megadjuk az újrakezdés lehetőségét mindazoknak, akik valamely okból ezzel nem tudtak gimnazista korukban élni.

Kiemelt céljaink, módszereink:

- a szakórák célszerű, arányos, életkori sajátosságokat és ebből fakadó iskolán kívüli tevékenységeket figyelembe vevő megszervezése,
- a hallgató képességeinek, lehetőségeinek megfelelő tagozat kiválasztásának segítése – esetleges átirányítás a megfelelő tagozatra,
- a szintrehozó órák arányának növelése,
- a tantárgyak életkorhoz, életpasztalathoz alkalmazott tanítása,
- főlzárkóztató foglalkozások (korrepetálás, egyéni foglalkozás)
- a speciális nevelési igényű (dislexiás, disgraphiás, discalculiás, illetve autista) tanulók főlvétele, továbbhaladásának segítése,
- a kommunikációs képességek fejlesztése,
- a pályaorientáció segítése,
- fiatalabbak esetében a szülőkkel való együttműködés.

Személyiségfejlesztés

NAPPALI TAGOZATON

Támogatjuk minden olyan *diákkör, drámajátszó-kör, önismereti csoport* működését, amely akár iskolai foglalkozás, akár *tábori vagy erdei iskolai keretek között* hozzájárul ahhoz, hogy tanítványaink önmagukat jobban megismerjék, tisztábban lássák az adott közösségekben betöltött szerepüket. Tudjanak gondolataikról, érzelmeikről kommunikálni, ugyanakkor odafigyelni legyenek képesek társaik problémáira, tiszteletben tartva esetlegesen eltérő szemléletüket és meggyőződésüket.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatban kijelölt feladataink az iskola mentálhigiénés programjára épülnek.

A felvetődő problémák megközelítésének merőben új mivolta tette szükségessé a gimnázium *mentálhigiénés programjának* kidolgozását. Ennek célrendszerét a következő elvi tételben összegezzük: *minél több ember számára lehetővé tenni az optimális intellektuális és érzelmi fejlődést, a testi-lelki és szociális kibontakozást, fenntartani egy olyan teherbíró, küzdőképessé személyiséget, amely alkalmassá teszi az embert társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben belső harmóniában, önmagával és környezetével egyensúlyban él.*

Az iskolai mentálhigiéné két részre osztható:

1. A diákok megterhelés- és konfliktustűrő képességének, problémamegoldó kapacitásának, személyisége erejének növelése (kompetencianövelő stratégia).
2. A környezetből származó megterhelések, az ártalmak csökkentésére irányuló programok (egészségnevelési és környezeti nevelési program).

Programunkban a *megelőzésre* helyeződik tehát a hangsúly. Javítani kell a tanulók önértékelési, kommunikációs képességeit. Fel kell tárnunk számukra a csoportmunka és annak dinamikája adta lehetőségeket.

A FELNŐTTOKTATÁSBAN

A személyiségfejlesztés célja:

- reális önértékelés kialakítása,
- értékismerő, -vállaló magatartás,
- közösségi léthez való alkalmazkodás képessége.

A személyiségfejlesztés feladata a tanítandó korosztály helyzete alapján oszlik meg:

1. felnőttek

- kialakultabb társadalom- és emberképpel rendelkeznek
- a pálya- és párválasztás már megtörtént (olykor már csődbe is jutott)
- megkezdődött a társadalomba való beilleszkedésük

2. fiatalabbak

- túlkorosak nappali gimnáziumi társaikhoz képest
- családi és anyagi körülményeik gyakran rosszak

- halmozott kudarcélmények érték őket eddigi életükben – ez az iskolához való viszonyukra is rávetül

A személyiségfejlesztés feladatai ennek alapján:

- a (további) személyiségtorzulások elkerülése
- a reális önértékelés, az önmagukkal való szembenézés igényének kialakítása
- az önálló, felelősségvállaló, döntésképes magatartás kialakítása
- a társadalomba való beilleszkedés (nem feltétlenül azonosulás vagy megalkuvás) képességének kialakítása, zavarainak felismertetése

A személyiségfejlesztés részben a személyes kapcsolatokban, részben a közös tanulástani tevékenységben valósul meg.

Gyermek- és ifjúságvédelem

Az iskola nem zárt világ: falain belül is megmutatkoz(hat)nak a szociális hátrányok, a beilleszkedési, magatartási nehézségek; sőt esetenként a gyermeket a családban, kortárs csoportokban érő, veszélyeztető hatások is. Iskolánk valamennyi pedagógusa közreműködik a tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében. A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában kiemelt szerepük van az osztályfőnököknek, illetve az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelősnek – ők szoros munkakapcsolatban vannak a pedagógiai szakszolgálatok, a gyermekvédelmi hálózat megfelelő intézményeivel.

Az iskolai környezet lehetővé teszi a veszélyeztetett, zavarokkal küzdő gyerekek megbélyegzés nélküli kezelését. A megelőző programok sok tanulót érintenek, így az osztályfőnöki és szaktanári munka támogatására igénybe kell venni a metálhigiénés segítő tanár iránymutatásait, a társadalmi és az úgynevezett laikus segítőket. A programok résztvevői nemcsak a tanulók, hanem a szülők is lehetnek.

MUNKAREND

Az iskola, egy ilyen bonyolult, sokrétű tevékenységet folytató, gyerekek és felnőttek ágas-bogas kapcsolatrendszerén alapuló szervezet nem működőképes világos, átlátható, megfogalmazott szabályok nélkül. A szabályrendszer két alappillére a Szervezeti és Működési Szabályzat és a Házirend, melyek megalkotásába, rendszeres „karbantartásába” és „üzemeltetésébe” bevonjuk valamennyi érdekeltet.

Megítélésünk szerint rohamosan változó, zaklatott korunkban az iskolának egyfajta stabilitást kell nyújtania. Törekszünk ennek biztosítására, többek között a személyi feltételek állandóságának megteremtésével, azaz lehetőségek szerint egy tanulóközösséget azonos pedagógusok oktatnak, nevelnek egy képzési szakaszon belül. E törekvésnek rendeljük alá az iskola működését is.

Nappali tagozat

IDŐKERETEK

Munkánk legfontosabb idő-egysége a *tanév*. Iskolánk, osztályaink és az egyes tanulók munkáját a tanévek végén értékeljük átfogóan, a tantárgyak túlnyomó többségét is egy vagy több tanéven keresztül oktatjuk. Félévkor tájékoztatást adunk a részeredményekről, s sor kerülhet bizonyos tantárgyi váltásokra is. A tanév diákokra és szülőkre vonatkozó programjait az érintettekkel egyeztetve állítjuk össze, és nyilvánosságra hozzuk.

A tanítási *hetek* állandó órarenddel működnek, melyek során a diákok kötelező óraszámá megfelelő a törvényi előírásoknak.

A tanítási *nap* 8 órákor kezdődik, a kötelező tanórai foglalkozásokkal. Az *órák* 45 percesek, melyek között legalább 10 perc szünet van. A választható, illetve tanórán kívüli foglalkozásokra a kötelező tanítási órák után kerül sor. A tanulók kötelesek részt venni a kötelező és az általuk választott tanórai foglalkozásokon.

CSOPORTOK

A tanulók *osztályokba* szervezeten végzik gimnáziumi tanulmányaikat. Az osztályok átlagos létszáma 28-32 fő. Az osztály munkáját az *osztályfőnök* irányítja.

A kötelező tanórák egy részét (matematika, idegen nyelv, informatika), illetve a választott tárgyak óráit bontott, *kiscsoportos* keretben tartjuk. Ezek a csoportok részben osztályokon, részben évfolyamokon belül szerveződnek, létszámuk 8-18 fő között változik. Egyes tehetséggondozó foglalkozásokat az ún. egyéni órakeretben szervezünk meg, 1-3 fő számára.

Az iskolánkban működő öntevékeny *diákkörök* osztálytól, évfolyamtól függetlenül, érdeklődés szerint szerveződnek, működnek.

SZOLGÁLTATÁSOK

Iskolánk bizonyos szolgáltatásai tanítási idő alatt és azon túl is igénybe vehetők. Ebbe a körbe tartozik például az iskolai könyvtár, a diákklub, a büfé, a számítástechnikai hálózat.

Sportlétesítményeink, sporteszközeink a tanórákon kívül a mindennapi testedzés, az iskolai sportkör keretében használhatóak.

Alsóbb évfolyamon tanuló diákjaink számára – igény esetén – biztosítjuk a napközis, illetve a tanulószobai ellátást.

Az iskolai étkeztetés a jogszabályokban előírt térítés ellenében vehető igénybe.

Felnőttképzés

KÉPZÉSI FORMÁK

Esti tagozat

A nappali tagozat munka- és számonkérési módszerei szerint működik:

- *fiatalabb életkorban* a számonkérés gyakorisága a motiváltság hiányát is pótolja
- a *nappali tagozatról érkezők* a *folyamatos számonkérést* (felelés, dolgozat) szokták meg

Esti beszámoltató tagozat:

A folyamatos tanítás mellett a számonkérés nagyobb egységekben, az érettségi vizsgamódszerekre felkészítő beszámolók formájában történik:

- az *idősebb életkorra* már jellemző rendszerező gondolkodás miatt a *tananyag nagyobb egységeinek* átlátása megkönnyítheti a felkészülést
- az iskolai tanórákon való folyamatos részvétel, a család és a munkavégzés mellett az otthoni, rendszeres felkészülésre már nem jut idő, a beszámolók és vizsgák előtt/alatt tehát *időt kell biztosítani az egyéni felkészülésre*

Esti intenzív tagozat:

Egy évfolyam tananyaga fél év alatt sajátítható el. Az ide történő beiratkozással a hallgató egyben a tanulmányi idő lerövidítésének szándékát is kinyilvánítja, és vállalja az ebből adódó többletterheket:

- az *idősebb, tehetségesebb hallgatók* kapnak lehetőséget a gyorsabb (*intenzív*) felzárkózásra – ezáltal hamarabb pótolhatják lemaradásukat.

Levelező tagozat:

Alapvetően az *otthoni, önálló tanulásra* épít, a beiratkozó hallgató vállalja az önálló elő- és felkészülést. A kisszámú iskolai konzultációs alkalmak a fölmerülő kérdések tisztázását, a tanultak rendszerezését szolgálják.

IDŐKERETEK

A tanév munkája tehát három alapvető tevékenységi formából áll: tanítási (konzultációs) óra, otthoni felkészülés, számonkérés. A háromféle tevékenység egymással szerves egységet alkot: feltételei és kiegészítései egymásnak. A számonkérés évközi alkalmi esetenként az egyéni foglalkozásra is lehetőséget adnak. Az emelt szintű érettségire való felkészítésként fakultációkat szervezünk.

Az esti tagozat hallgatói kötelesek részt venni a kötelező tanórai foglalkozásokon, a beszámoltató esti tagozat hallgatói a beszámolókon, illetve vizsgákon. A levelező tagozat hallgatói számára a beszámolókon való részvétel kötelező. Bármely beszámoló vagy vizsga alapos indok nélküli elmulasztása esetén a hallgató tanulói jogviszonya megszűnik. A választott fakultáción való részvétel kötelező.

CSOPORTOK

A tagozat hallgatói osztálykeretben folytatják tanulmányaikat, és élik iskolai életüket. Az esti tagozat heti három, a levelező tagozat heti két tanítási napon jár iskolába. A tagozatra való jelentkezésről – előzetes tájékoztatás és megbeszélés után – a hallgató dönthet.

Az osztályokat az osztályfőnök fogja össze, tanulói részről pedig az osztálybizalmi képviseli.

Az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódva – igény és lehetőség szerint – felzárkóztató, korrepetáló alkalmak, illetve szakkörök szerveződnek.

SZOLGÁLTATÁSOK

A gimnázium szolgáltatásait – igazodva az iskola munkarendjéhez, illetve az életkori sajátosságokhoz – a felnőtt hallgatók is igénybe vehetik.

ISKOLAI KÖZÖSSÉGEK

Iskolánk dolgozói, tanulói, szülei számos *munkaszerepben, munkacsoportban* tevékenykednek (tantestület, igazgatóság, munkaközösségek, ügyviteli dolgozók, Közalkalmazotti Tanács, osztályok, diákkörök, DÖK, osztályfőnökök, Iskolaszék, SZÜFÓ, technikai dolgozók stb.). Ezen szervezetek, csoportok kapcsolatait, együttműködését, hatás- és feladatkörreit a Szervezeti és Működési Szabályzat, illetve a Házirend határozza meg, melyek megalkotásakor, módosításakor alapelvnek tekintjük a kompetenciáknak megfelelő döntési, véleményezési jogok decentralizálását.

PEDAGÓGUSOK

Munkánk során olyan feltételek megteremtésére törekszünk, hogy a *pedagógusok* saját szellemi tevékenységük eredményének tekinthessék gimnáziumunkat. A kialakított oktatási-nevelési rendszerben az iskola munkáját a fejlesztésben érdekelt tanárok és szakmai csoportok (munkaközösségek), valamint az egyes közös pedagógiai feladatokat ellátó pedagógus-csoportok (pl. egy osztályban tanító tanárok) formálják, természetesen a jogszabályok, szakmai elvárások és az érdekeltek véleményének figyelembe vételével. Szakmai-pedagógiai kérdésekben csak a nevelőtestületnek van döntési joga.

DIÁKOK

A *diákok* közössége sok kisebb csoportból tevődik össze, melyek között meghatározó jelentőséggel bír az osztálykeret, de elő kívánjuk segíteni más csoportok, szerveződések létrejöttét is. Az osztályok életének kialakításában döntő szerepe van az osztályfőnököknek. Az osztályfőnök figyelemmel kíséri a tanulók testi-lelki fejlődését, részt vesz más tanítási órákon, szabadidős tevékenységekben, segít és útmutatást ad, alakítja a nevelés bonyolult viszonyrendszerében létrejövő kapcsolatokat.

A diákközösség életének fontos területe a *Diákönkormányzat*, mint az iskola életének irányításában való részvétel lehetősége. A diákok joga és feladata, hogy – pedagógusok segítségével – kialakítsák megfelelő érdekvéviselői szerveiket és működtessék azokat.

SZÜLŐK

A nappali tagozaton a *szülők* szervezetei, testületei a maguk által létrehozott szervezeti keretek között részt vehetnek az intézmény irányításában, törekedhetnek sajátos érdekeik érvényesítésére.

EGYÜTTMŰKÖDÉS

Diákjainkat (és szüleiket) bevonjuk a döntések meghozatalába, elsősorban az Iskolaszék jog- és feladatkörén keresztül. Terveinket, programjainkat véleményezi, támogatja az egyes osztályokból delegált szülők testülete, a Szülők Fóruma (SZÜFÓ). Ennek egyik előfeltétele a döntésekhez szükséges információ, melynek biztosítása a nevelőtestület feladata. Ennek számos formája már kialakult intézményünkben: szülői értekezletek, fogadóórák, nyilvános tanórák, rendezvények, Évkönyv, iskolaújság, iskolai weblap.

A szülőket meg kell nyernünk az iskola nevelési céljainak, hogy „ügyfelekből” nevelőtársak legyenek. A kamaszgyerekek nevelésében a sokszor legjobb szándékuk ellenére is tehetetlen szülők nagy része szívesen fogadja a pedagógusok tanácsait. Ugyanakkor fontos, hogy az iskola is számba vegye a szülői ház törekvéseit, és a közös célok jegyében, a kölcsönös bizalom alapján támogassa ezeket.

A szülőkkel való együttműködésben a pedagógusé a kezdeményező szerep. A hagyományos formák (szülői értekezletek, fogadóórák) mellett élünk az egyéb kapcsolattartási módokkal is:

- előre tervezett fogadóóra (különösen a kezdő évfolyamokon)
- családlátogatás (szükség és igény szerint)
- a szülők meghívása szakórákra, osztályfőnöki órára, iskolai rendezvényekre
- „golya” szülői értekezlet
- „levél a szülőknek”.

Az együttműködés érdekében fontosnak tartjuk a szülők tájékoztatását az iskola életéről, történetéről, hagyományairól. Ennek érdekében:

- tájékoztatót tartunk gimnáziumunkról az általános iskolákban,
- új tanulóinknak bemutatjuk az iskolát, és megismertetjük őket a házirenddel,
- rendszeresen megjelentetjük az évkönyveket és az iskolaújságot,
- folyamatosan frissítjük honlapunkat,
- a szülői értekezleteken törekszünk valamely konkrét nevelési kérdés, előzetesen felvetett pedagógiai szituáció megtárgyalására,
- felmérést végzünk a szülők körében az iskola munkájáról, a szülői értekezletek és a fogadóórák hatékonyságáról.

A *felnoítottoktatási tagozaton* az együttműködés döntően a tanítás-tanulás kölcsönös tevékenységében zajlik. A kölcsönösség a mindkét felet megillető emberi tiszteletben nyilvánul meg. Ugyanakkor a tanulás során a tanuló joga és felelőssége, hogy a tantervi anyagot elsajátíthassa; a tanítás során a tanár kötelessége, joga és felelőssége, hogy a tantervi anyag elsajátítását segítse.

Az osztályfőnök feladata – az adminisztratív nyilvántartás mellett – az osztályközösség összetartása. Az osztályok részéről a közösséget az osztálybizalmi képviseli, aki elsősorban az osztályfőnökhöz, illetve a szaktanárokhoz, indokolt esetben a tagozatvezetőhöz fordulhat az osztály képviselőjeként.

A felnőttoktatási tagozat jellegének megfelelően, hallgatóink ügyeikben önállóan, saját maguk jogosultak eljárni. A szülők lehetősége, hogy érdeklődjenek gyermekük előmenetele iránt, de nagykorú hallgatóink esetében az iskola felvilágosítással csak a hallgatónak tartozik.

Tanórán kívüli tevékenységek, közösségfejlesztés

A közösséghez tartozás élményének erősítése, ezzel párhuzamosan iskolai hagyományaink ápolása fontos terepe a tanórán kívüli tevékenységeknek (megemlékezések, hangversenyek, terem- és emléktábla-avatások, koszorúzások stb.).

NAPPALI TAGOZAT

Iskolánkban 2000 óta főállású szabadidő-szervező működik, akinek tevékenysége révén nemcsak korábban megvalósult programok (színház-, film-, múzeum-, könyvtárlátogatás) szervezése alól mentesülnek tanáraink, hanem más típusú – az új igényekhez alkalmazkodó – szabadidős tevékenységek (pl. Coca-Cola gyárlátogatás, beavató színházi és táncszínházi előadások, TV-felvétel, börtönlátogatás stb.) is elérhetővé válnak diákjaink számára.

Iskolánkban a hagyományosnak tekinthető *öntevékenységi formák* (énekkar, színjátás, rádió, újság, sportkör, táborok) mellett megjelentek a *projekt-munkák*, sőt a *diákvállalkozások* is. A *diákcsere*k, külföldi utak nemcsak a nyelvgyakorlás lehetőségét jelentik, hanem idegen kultúrák, idegen szokások megismerését is. A külföldi utak lehetővé teszik, hogy diákjaink megismerjék többek között a határon túli magyarok életét, tapasztalják az egymás iránti megértés, tolerancia szükségességét.

A hagyományos *Leövey-napok* rendezvényei üde színpontot jelentenek iskolánk életében. A program részeként előadások hangzanak el külső előadóktól és tanárainktól. Az előadások mellett a látszólag komolytalanabb programoknak, pl. a diákigazgató-választásnak is van olyan vetülete – a kampány megszervezése, a megválasztott vezető „országglása” –, amely fontos gyakorlóterepe a felnőtt életnek.

Célunknak tekintjük, hogy gimnáziumi éve alatt *valamennyi* diákunk bekapcsolódjon e tevékenységrendszerbe, mely nyilvánvalóan a szükségletek és igények szerint folyamatosan változni, bővílni fog.

FELNŐTTOKTATÁS

A *felnoítottoktatási tagozat* a beiratkozó tanulók tekintetében jelentős különbségeket mutat:

- életkorban, élettapasztalatban, világlátásban
- családi állapotban
- előképzettségben, anyagi helyzetben, társadalomban betöltött szerepben

A felnőtt életkor miatt kisebb az igény, a délutáni tanítási rend és a felnőtt életforma miatt kevesebb a lehetőség a közösségi életforma szervezésére, mint a nappali tagozaton. A közösségek önszerveződő módon alakulnak, ebbe az iskola csak az autonóm személyiség tiszteletben tartásával avatkozhat be. Így a közösségfejlesztés alapvetően a tanulmányi

tevékenységhez kötődik A közösségalakítás és -formálás kerete az osztály, lehetősége a tanítási és osztályfőnöki óra, illetve a vizsga.

Céljai:

- a közösségbe való tartozás tudatosítása, öröme
- a közösségbe való tartozás felelőssége (empátia, tolerancia, segítő szándék)
- a közösségbe való tartozás méltósága (viselkedés- és vitakultúra)

A 12. évfolyamon évfolyamszinten szerveződő fakultáció és az egyes szaktárgyakhoz esetlegesen kapcsolódó felzárkóztató, korrepetáló alkalmak, valamint szakkörök lehetőséget adnak az azonos érdeklődés, illetve azonos kudarcok alapján szerveződő „szakmai közösségek” kialakítására.

A közösségi élet egyéb formái (szabadidős tevékenységek) az osztály sajátos igényei, a tanárokkal kialakuló személyes kapcsolat függvényében alakulnak.

A deviáns és destruktív magatartás elleni fellépést a tantestület magára nézve kötelezőnek tekinti. A tanárok vagy a hallgatók személyiségét, közösségeit sértő viselkedést figyelmeztetéssel, indokolt esetben az iskolából való eltávolítással bünteti.

KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

Harmónia a környezettel

Bevezetés

1875-ben alapított gimnáziumunkban nem új keletű gondolat a környezetével harmonikusan együtt élő tanulók nevelése. Több évtizedes hagyománya van a természetjárásnak, a délutánonkénti tömegsportnak, a tágabb környezetet is megismertető tanulmányi kirándulásoknak, komplex természettudományi terepgyakorlatoknak és az erdei iskolai programoknak.

A 90-es évek elején a jogi szabályozások lehetővé tették tantestületünk számára, hogy átdolgozzuk, az iskola arculatához, céljaihoz igazítsuk tanterveinket. Így kerülhetett sor a környezetvédelmi fakultációs program kidolgozására, majd elindítására, illetve a hagyományos tantárgyak tananyagának modernizálására, a környezeti nevelési célok konkrét átültetésére. A NAT, majd a kerettanterv bevezetése átalakította, de fel is gyorsította iskolánkban ezt az innovatív folyamatot.

Sikeres pályázatok tették lehetővé azt, hogy napjainkra már manuális és digitális mérőeszközök sokasága segíti a tanulói aktivitáson alapuló nevelést. A hatékony munka elengedhetetlen feltétele volt az is, hogy a szemléletváltás mellett a tantestület szakmai, módszertani ismeretei is megújuljanak. Az egészség- és környezeti nevelési feladatok sikeresebb ellátása érdekében több pedagógusunk is szakirányú végzettséget szerzett (humánökológia, mentálhigiéné) ezen időszak alatt. Az iskolaorvoson kívül iskolapszichológus is támogatja munkánkat. Sok segítséget kaptunk a kerületi Környezetvédelmi és Közterületi és Közbiztonsági Bizottságtól, az Országos Köznevelési Intézetektől, a szülőktől is. Bekapcsolódott iskolánk a Science Across Europe nemzetközi környezeti kerettantervi programba, ami tanulóink számára a projektmunka élményén túl más országok fogyasztói szokásainak, gondolkodásmódjának a megismerését is nyújtotta.

Az eddig szerzett tapasztalataink, eredményeink nem elhanyagolhatóak, de tisztában vagyunk azzal, hogy koránt sem teljeskörűek. A Köznevelési törvény előírja a Pedagógia program felülvizsgálatát, így alkalmunk nyílik az egészségnevelési és környezeti nevelési céljaink, feladataink, elképzeléseink komplexebb átgondolására, megfogalmazására is.

Az egészségnevelési és a környezeti nevelési programok elkészítésénél figyelembe vettük a jogszabályi előírásokat, a tantervi ajánlásokat, a fenntartói intézkedési tervben foglaltakat, a szülői-tanulói igényeket, iskolánk adottságait, lehetőségeit.

A környezeti nevelés alapelvei

A környezeti nevelés célja a környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése. Az emberi társadalom harmóniájának megőrzését, fenntartását segíti. Célja a természetet, az épített és társadalmi környezetet, az embert tisztelő szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása. Ez a nevelési terület *holisztikus szemléletű*, a személyiség egészére kíván hatni. Nem a középiskolában kezdődik, és nem is ér véget – a születéstől a halálunkig tart.

A környezeti nevelés tartalma a *fenntarthatóságra*, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. A *fenntarthatóság pedagógiája* a környezetért felelős közösségek kialakítására törekszik, előtérbe helyezve azokat a tanulásszervezési módszereket, amelyekben felerősödhet a társas részvétel, felértékelődhet a felelős együttműködés. E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését szolgálják.

Ennek megvalósítása *rendszer szemléletű* megközelítést, új tanítási-tanulási stratégiát igényel, amely figyelembe veszi az egyéni különbségeket, esélyt teremt minden gyermek számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában. A fenntarthatóság pedagógiai gyakorlata kiterjed az emberi együttélés, illetve az ember-természet kapcsolat bemutatására és formálására, a testi-lelki egészségnevelésre, a társas készségek (pl. a konfliktuskezelés, döntés, együttműködés) fejlesztésére és a mentálhigiéné

nevelésre, egyben elősegíti a környezeti és egészség-tudatosság erősödését is. A fenntarthatóság gyakorlatában harmonikusan ötvöződik a környezettudományi és a társadalomtudományi ismeretek köre, mivel csak az ember biológiai és társas-társadalmi természetének sajátosságaira építve történhet az értékrend, az erkölcs és az életviteli szokások formálása.

Az iskola legfontosabb célcsoportjai a környezeti nevelés terén a tanulók és a családok, a szülők, a helyi közösség tagjai. A családokat rendszeresen tájékoztatni kell az iskola környezeti nevelési célkitűzéseiről és a szülőket mind jobban be kell vonni ebbe a munkába. A hatékonyság érdekében élni kell az intézményes nevelésen kívüli lehetőségekkel is, ezért célszerű minél több természet- és környezetvédő civil szervezettel, nemzeti parkkal felvenni a kapcsolatot. A velük való együttműködés igen fontos az iskolai környezeti nevelés társadalmasítása szempontjából.

A környezeti nevelés céljai

ÁLTALÁNOS NEVELÉSI CÉLOK

- a környezetükért felelős, hitelesen tájékoztatott, tájékozódni és cselekedni képes tanulók nevelése
- erősíteni a társadalmi tudatosságot, különösen a döntési helyzetekben, s alapot teremteni a tanulók számára egy felvilágosult és aktív részvételen alapuló magatartás kialakítására a környezetvédelemben és a természeti erőforrások ésszerű és előrelátó felhasználásában
- annak értékékként való elfogadtatása, hogy minden egyes ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez
- a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása
- „cselekedtető”, azaz a diákok és tanárok tényleges részvételén alapuló programok tervezése, kivitelezése a tudatosság formálása érdekében, a feltételek és motivációk megteremtése ahhoz, hogy lehetőség szerint minden diák részt vegyen valamilyen környezetvédelmi akcióban
- rendszerszemléletre nevelés – a tanulókat képessé kell tenni arra, hogy a tanórán szerzett ismereteket össze tudják kapcsolni a valósággal, hogy önmaguk lássák meg a problémákat, azok összefüggéseit, és önmaguk keressék az arra adható válaszokat
- alternatív, problémamegoldó gondolkodás elsajátítása – fontos, hogy az egyes kérdések megválaszolására több alternatíva felállítását igényeljék, s az alternatívák értékelése, ellenőrzése után képesek legyenek a helyes kiválasztására
- globális összefüggések megértése
- az életminőség választásához szükséges értékek megmutatása, viselkedési normák és formák kialakítása
- a természet, a biológiai sokféleség jelentőségének megértése
- az ember és a környezete közti harmónia fontosságának megismerttetése a fenntartható fejlődés érdekében

KONKRÉT CÉLJAINK

- érték közvetítés példamutatásunkkal a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben egyaránt (iskolakép, tanári viselkedésminták, tanulói attitűdök kialakítása stb.)
- nyitott, önálló személyiség kialakulásának, a konfliktusok kezelésének elősegítése, a kíváncsiság fenntartása, az akaratfejlesztés (osztályfőnöki órák, iskolapszichológussal szervezett foglalkozások, akciók szervezése stb.)
- a tanulás tanítása a sikeres élethosszigan tartó tanulás érdekében (osztályfőnöki órák, szakórák, önképző diákkörök), a munka, a kiemelkedő teljesítmény megbecsülése (helyes értékelési rendszer kialakítása, minőségfejlesztést szolgáló visszacsatolás kidolgozása, eredményeinek felhasználása a további nevelői tevékenységben)

- önművelődés igényének kialakítása (osztályfőnöki órák, szakórák, önképző diákkörök, önálló diákmunkák)
- együttműködési stratégiák megismertetése (témahét, témanap szervezése a tantestület és a tanulók összefogásával)
- a sokféleség, a másság, az élet tiszteletének értéként való elfogadtatása, védelmének igénye (természettudományos órák, természetjárás, osztályfőnöki óra)
- az egészséges életmód, életvitel lehetőségeinek megteremtése az iskolában, az egészséges életmód igényének felkeltése (iskolabüfé, iskolai étkezdé, osztályterem, folyosók, vizesblokkok, öltözködés, mozgási szokások stb.)
- környezettudatos magatartás kialakítása, helytelen fogyasztói szokások csökkentésének igénye (valamennyi tevékenységünkben)
- legalább egyszer valamennyi tanulónk vegyen részt erdei iskolában, ami legjobb helyszíne és módja a környezeti nevelésnek

A környezeti nevelés lehetőségei iskolánkban

A jogi szabályozások, az iskolával szemben támasztott követelmények, tanulói-szülői elvárások és nem utolsósorban saját igényeink summázása az alábbi lehetőségeket kínálja.

KÖRNYEZETI NEVELÉS A TANÓRÁKON

A felülvizsgált Nemzeti Alaptanterv továbbra is tartalmazza azokat a témaköröket, témákat, amelyeket a tantárgyak, tantárgyi modulok helyi tantervébe (magyar nyelv és irodalom, történelem, ember- és társadalomismeret, idegen nyelvek, filozófia, természettudományok, ének-zene, rajz és vizuális kultúra, tánc és dráma, mozgókép- és médiaismeret, osztályfőnöki óra) illetve tanulóink megszerezhetik azt a tudást, ami a társadalmi, természeti környezet folyamatainak megértéséhez szükséges (l. helyi tantervek).

Gimnáziumunk élt a törvény nyújtotta lehetőséggel és a hét műveltségi terület hagyományos tantárgyain kívül a szabadon tervezhető órakeret terhére önálló, szabadon választható tantárgyként kidolgozta a környezetvédelmi, illetve a természettudományos fakultációs tantárgyi programot is.

Az így megszerezhető tudás azonban önmagában nem elég. Nagyobb hangsúlyt kellett fektetnünk a tanulók tapasztalatszerzésére, gyakorlati munkájára a megfelelő attitűdök kialakítására. Ehhez cselekedtető módszereket építettünk helyi tanterveinkbe:

- motiváció, kíváncsiság felkeltése
- sokszempontú, illetve tapasztaláson alapuló megismerés
- szemléltetés sokfélesége
- önálló és csoportmunka
- gondolkodási képességek fejlesztése
- könyvtár, szakkönyvek, folyóiratok, videó, számítógép használata
- minél több gyakorlás, ismétlés

Mindezek segítik a tanulók együttműködő tanulását, problémakezelését (pl. mérési gyakorlatok, számítógépes vitakészség-fejlesztő foglalkozások). Fontos a megfelelő taneszközök helyes kiválasztása is, hogy az is a fenntarthatóság elvét szolgálja (pl. tartós tankönyv, újrahasznosított papírból készült füzet, környezetet nem szennyező gyakorlati eszközök).

KÖRNYEZETI NEVELÉS A TANÓRÁN KÍVÜL

A környezeti nevelés komplex jellege és hatékonysága akkor érvényesül, ha áthatja az iskola egész tevékenységrendszerét. A tanórán kívüli programok oldottabbak, egyénibbek, az egyes tanulók érdeklődéséhez, irányultságához jobban alkalmazkodhatnak.

Az iskolai lehetőségek

- az osztályterem, a folyosó esztétikája, a tisztaság igénye, a faliújságok, képek környezetkultúrát befolyásoló szerepe (osztályok közötti verseny meghirdetése, kiállítások szervezése, az elismerés fontossága)
- az iskolarádió, iskolaújság szerepének növelése (aktuális tudósítások hazai, illetve külföldi eredményekről, problémákról, versenyfelhívások, akciók meghirdetése, beszámoló sikeres környezetvédelmi tevékenységről stb.) – heti 1 rádióadás, az iskolaújságban Zöld Oldal indítása

- a könyvtárban Zöld sarok kialakítása, ahol összegyűjtve találhatják meg diákjaink a témánkhoz illeszkedő könyveket, folyóiratokat, újságokat, a település múltjával, jelenével foglalkozó kiadványokat, számítógépes CD-eket
- az iskola egyéb helyiségei a már megkezdett iskolaszépítési akció után is további „zöldesítésre” várnak
- a környezetvédelem iránt érdeklődő diákok számára olyan környezetvédelmi diákköri programot dolgoztunk ki, amelynek alapján kerületi önképzőkör jött létre. A diákköri munka változatos tematikát és munkamódszert tesz lehetővé.
- „zöldnap” akcióprogramok, illetve „zöld” témahét szervezése a Jeles napok valamelyikéhez kapcsolódóan
- házi versenyek szervezése, magasabb szintű versenyekre felkészítés

Iskolán kívüli lehetőségek

- tanulmányi kirándulás: iskolai erőforrások igénybevétele, a gyermekek pozitív érzelmi hozzáállása a lehetőségek maximális pedagógiai kibontását teszik lehetővé (a környezet, a kultúránk múltjának és jelenének megismertetése, az érzelmi azonosulás, a későbbi környezettisztelő magatartás megalapozása, a közösségben átélt élmények, az ingergazdag környezet, az egymásra figyelés, a felelősség személyiségformáló ereje)
- az erdei iskola egy olyan komplex projekt, amelynek tartalmát, és munkaformáit a természeti és kulturális környezet határozza meg; a projektmunka a közösséggé válást, az együttműködési stratégiákat, a felelősségvállalást is magába foglalja, a tanár-diák kapcsolat fejlődésében, egymás elfogadásában, megértésében is jelentős. (A megtervezendő feladatokat, a projekt módszer leírását a ***.* számú melléklet tartalmazza)
- a terepgyakorlatokon olyan tantermen kívül elvégezhető tantervi követelmények teljesítéséhez biztosítunk feltételeket, amelyre elsősorban terepen, a természeti környezet valósága nyújt lehetőséget. A terepgyakorlat az ismeretszerzésre összpontosít adott megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek elvégzésével (pl. tájolási, tájékozódási gyakorlat, növényhatározás, vízmintavételezést, talajvizsgálatot tanító gyakorlat)
- gyűjtőakciók szervezése az aktív környezetvédő tevékenység elérése érdekében
- a tábororok a természettel való együttélés élményét jelentik (sítábor, sporttábor, vízi túrák stb)

Az iskolán belüli és iskolán kívüli környezeti neveléshez ajánlott módszerek

- kérdésekre adandó válasz páros vagy kiscsoportos megvitatása
- problémafelvetéshez kapcsolódó páros vagy kiscsoportos véleményformálás
- témához kapcsolódó tanult ismeretek csoportos összefoglalása
- szövegértelmezés, lényegkiemelés,
- kulcsszó, kulcsmondat, kulcsesemény, kulcsfolyamat keresése, értelmezése
- páros vagy kiscsoportos tényanyaggyűjtés
- jegyzetek, feladatmegoldások összehasonlítása
- új ismeretekhez kapcsolódó kérdések közös megfogalmazása
- információrögzítés együttműködéssel
- csoportos asszociációs, szituációs feladatok
- csoportos esszé készítése
- tesztkészítés, tesztértékelés
- problémafeladatok megoldása csoportosan, egyénileg
- adatgyűjtés, adatfeldolgozás, adatbázis-kezelés, ezek alapján önálló munka, prezentáció készítése
- egy téma különböző megközelítésű és nézőpontú feldolgozása csoportosan

A környezeti nevelés sajátos értékelési formái

A környezeti nevelés pedagógiai céljai, feladatai, illetve előírt követelményei határozzák meg azokat a tartalmakat, melyek értékelése a feladatunk. Nevelő tevékenységünk során szakítani szeretnénk a passzív befogadás, a konvergens gondolkodás egyeduralma, a

beszűkítés, az uniformizálás rossz gyakorlatával. Az értékmegőrzésre, az értékteremtésre és értékátadásra vállalkoztunk, a gyermek teljes személyiségét fejlesztjük.

A pedagógus környezeti nevelési gyakorlatának színvonalát minősíthetjük az alábbi elvárások megítélésével.

- Rendelkezzenek mindazon ismeretekkel, szakmai hozzáértéssel és személyiségvonásokkal, amelyek a környezettudatosság és az együttélési morál alakítása során mintaként szolgálnak.
- Felkészülésüket hasssa át az együttműködésre törekvés.
- Törekedjenek fenntartani az egyensúlyt a személyiség szabadsága és a munkavégzés rendje között.
- Tanulóik számára jól szervezett tevékenységek során biztosítanak sokoldalú, személyes tapasztalatszerzési lehetőséget és kommunikációs helyzetet.
- Adjanak alkalmat az önálló elemzés, szabály, sejtés tanulói megfogalmazására.
- Segítsék a szabály, összefüggés, megállapítás napi élethelyzetekben megjelenő példáinak felismerését.
- Olyan lehetőségeket biztosítsanak, hogy a tananyag legyen természetes valóságában tanulmányozható és élményt nyújtson.
- Szervezzék meg az egyéni és kooperatív tanulás formáit, a képességek fejlesztésének folyamatában biztosítsák a differenciálás lehetőségeit.
- Segítsék elő a rendszerszemléletű gondolkodás kialakulását.

A tevékenységek szervezése és koordinálása során biztosítsák:

- a tanulói kíváncsiság megőrzését;
- az aktivitás fenntartását és megerősítését;
- a belső motivációs bázis fejlesztését;
- az általános és különleges adottságok felismerését, fejlesztését;
- a megismerő és rövid úton célravezető stratégiák felismerését, lehetőségeit;
- a tanuló jogát véleményének megfogalmazására, a tévedésre, elgondolásainak módosítására, az új utak keresésére;
- az igények kialakulását a gondolatmenetek elemzésére; a problémamegoldás folyamatának tudatos tervezésére, megvalósítására és a szükséges következmények számbavételére.

Ellenőrző-értékelő tevékenységünk szempontjai:

- Az ellenőrzés bizalomra épüljön, és az elért tudásszint megismerésére irányuljon. Ennek alapján lehetséges a további célmeghatározás.
- Mindig biztosítsuk a javítás lehetőségét, mely tükrözze a következetes igényességet.
- Az értékelés során a nevelő körültekintő, lényegre irányuló, tárgyilagos, egyértelmű információkat adjon, melyek tükrözik a fejlődés irányát és fokát, minősítve a személyes előrehaladást és határozott instrukciókat adva a továbblépéshez.
- Fontos az összefüggések meglátásának segítése.

A környezeti nevelés eredménye nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Az sem egyértelmű, hogy mi tekinthető az iskolai és mi a családi nevelés eredményének! A fejlődés folyamatos követése és az iskolai célokkal történő összevetése alapvető nevelői kötelesség. Tanulóink neveltségi szintje és beállítódásának értékelése magatartásuk és szorgalmuk minősítéseként jelenjék meg.

Eredményvizsgálatunk az egyes tanulók esetében

- az iskolai cél- és értékrendszer megvalósulására,
- a szociális képességek alakulására,
- a beállítódások és értékorientáció fejlődésére,
- a csoporthelyzet megismerésére,
- a konfliktuskezelés módjára irányul.

Osztályközösségek esetében

- a csoportviszonyok alakulásának,
- a közvéleménynek, a morális gondolkodásnak,
- az informális kapcsolatrendszernek,
- a tevékenységrendszernek a megismerésére irányul.

Eredményvizsgálati módszereink a következők lehetnek:

- folyamatkövető megfigyelés
- célzott megfigyelés
- helyzetfelmérés (szociometriai vizsgálat)
- tevékenységelemzés
- egyéni és csoportos megbeszélés, interjú.

A nevelői követelmények teljesítéséről az intézmény belső ellenőrzési szabályzata előírásokat tartalmaz.

Választott módszereink lehetnek:

- a személyiségjellemzők és a feladatellátás minőségének megfigyelése;
- spontán és irányított személyes beszélgetések;
- írásos felmérés, illetve kérdőíves vizsgálat;
- nevelői teljesítmény és dokumentáció elemzése;
- a helytállás aktivitásának és minőségének követéses vizsgálata.

A környezeti nevelés támogatói, helyi erőforrásai

A környezeti nevelésben sok iskolán kívüli szervezet lehet segítségünkre. A természettel, a környezeti gondokkal foglalkozó szakemberek körében hatalmas tudás és tapasztalat gyűlt össze az elmúlt évtizedekben a hazai, a határon túli és a globális környezeti problémákról, valamint ezek kezeléséről. Ezt a tudástökét mindenképpen érdemes mozgósítani a környezeti nevelés érdekében. Például közös szakkör, üzem- és múzeumlátogatás, természetbúvárkodás, szennyezés-elhárítás, akció szervezése, táborozás, mérések, adatelemzés, szakmai továbbképzés, természetvédelmi munkák, előadás, projektek és még sokféle tevékenység képzelhető el együtt szervezett tevékenységként.

- a civil szervezetek (NGO-k, azaz nem kormányzati szervezetek) a lakosság környezeti tudatosság szempontjából legfogékonyabb tagjait tömörítik, ezért komoly szakmai tudást hordoznak, és minden személyes érdek nélkül elkötelezettek a környezetvédelem ügye mellett
- önkormányzatok, polgármesteri hivatalok: az önkormányzatok polgármesteri hivatalainál az adott településre vonatkozó hivatalos adatok évtizedekre visszamenőleg fellelhetők, rendezési (ma már településszerkezeti) tervek, tulajdonosok, tanulmányok, testületi viták jegyzőkönyvei, határozatok, levelezések, mérési adatok stb., amiket jól hasznosíthatunk környezeti nevelői munkánkban
- környezetvédelmi hivatalok, felügyelőségek, ÁNTSZ: mérőapparátussal ellenőrizni tudják a környezeti elemek állapotát, és a mérések eredményei hosszú távra visszamenőleg megtalálhatók náluk, ezeket is felhasználhatjuk
- kutatóintézetek, egyetemek és főiskolák tanszékei: tudományos eredmények, problémák felvázolása előadás keretében
- pályázati lehetőségek eszközök beszerzésére, programok szervezésére
- elkötelezett tantestületi összefogás, koordináció
- szülők nyújtotta lehetőségek

EGÉSZSÉGNEVELÉSI PROGRAM

Bevezető

A 21. században olyan társadalom kiépítése a cél, amely az emberi méltóságot, testi, lelki és szociális jólétet, az alkotóképességet értéként kezeli. Az utóbbi évtizedekben azonban ezzel ellentétes folyamatok játszódtak le hazánkban, mert nem ismertük fel ezeknek az értékeknek a szerepét, az ország jövőjére vonatkozó jelentőségét. Mind az oktatásügy, mind az egészségügy szabad jószágként túlhasználódott. Az ember, a környezet, a tudás, az egészség, a mentális jólét, a szabadidő ésszerű felhasználása nem jelentkezett értéként. A lakosság egészségi-mentális állapota leromlott, amiért a fenti társadalmi-gazdasági jelenségeken kívül az egészségtelen életmód, a hiányos egészségkultúra, a környezeti tényezők és a hiányos prevenciós tevékenység felelős. Az egészségtelen életmód egyes elemeit illetően (dohányzás, alkoholfogyasztás, táplálkozási szokások, mozgáshiány) Magyarország a nemzetközi statisztikák élén foglal helyet. A halálozások felét az önpusztító életmód következményeként kialakult megbetegedések okozzák.

Mindezt felismerve, a lakosság egészségügyi állapotának javítása érdekében készült el a nemzeti egészségpolitikai stratégia („Egészség Évtizedének Johan Béla Nemzeti Programja”). Célja, hogy minden magyar állampolgár a lehető legegészségesebben éljen. A program - merítve a nemzetközi tapasztalatokból - átfogó keretet ad a prioritások kiválasztásához és megvalósításához, az erőforrások és közösségek mozgósításához. Sikeres végrehajtásához ágazati, ágazatközi együttműködés szükséges.

Ebben a folyamatban az oktatási rendszerre is komoly feladat hárul. A módosított közoktatási törvény szerint az iskola a nevelési programjának részeként egészségnevelési és környezeti nevelési programot készít. Az egészségnevelési programnak tartalmaznia kell az egészségfejlesztéssel összefüggő iskolai feladatokat, az egészséges életmódra történő felkészítéssel kapcsolatos rövid-, közép és hosszú távú terveket. Ebbe beletartozik a droprevenció is.

Az egészségnevelési program összeállítása és működtetése nem egy pedagógus feladata. A teljes tantestület, az iskola fizikai dolgozói, az iskolaorvos, a védőnő, az iskolapszichológus, a szabadidő-szervező, az ifjúságvédelmi felelős és az iskolán kívüli segítők, a szülők munkája, személyes példamutatása egyaránt jelentősséggel bír a gyerekek személyiségfejlődése szempontjából. Mindenkinek a maga területén kell vállalnia a program megvalósításához szükséges feladatokat (pl. a szakmai vezetés: az egységes szemlélet kialakítása, drogügyi koordinátor: a drog-prevenciós feladatok összeállítása, szaktanárok: a szaktárgyakhoz kapcsolódó egészségvédő ismeretek összeállítása, az iskolapszichológus, iskolaorvos, védőnő, gyermek és ifjúságvédelmi felelős, balesetvédelmi felelős: a program speciális területeihez kapcsolódóan működhetnek közre). A mentálhigiénés és egészségügyi helyzet javítását az intézmény számára a minőségbiztosítási program részeként határozta meg a fenntartó.

Helyzetelemzés

Iskolánk egészségnevelési programjának összeállítása előtt széleskörű, részletes helyzetfeltárást végzett, megalapozandó a célok és feladatok megfogalmazását, a helyi prevenció kialakítását. A helyzetelemzés – amely a tanulók, a családok, a humán erőforrás elemzése mellett a társadalmi környezet állapotát is rögzítette, s melynek részletei a ** számú mellékletben találhatók – főbb megállapításai a következők.

Miközben a politika a tudásközpontú társadalom kialakításának célját húzza alá, a társadalmi gyakorlat megkérdőjelezi a tudás értékét. „Az élethosszig tartó tanulás” programjának meghirdetése nem feltétlenül kedvez a hagyományos családfelfogásnak és a családtagok hagyományos szerepvállalásának.

A gimnázium időszaka alatt fokozatosan felnőtté váló tanulónak olyan érett személyiséggé kell alakulnia, aki képes az énképének, a családban kialakított értékrendjének és a társadalmi elvárások értékeinek összeegyeztetésére. Az utóbbi években ezen kihívás

gyakori ellentmondásainak megoldásához egyre céltudatosabb személyiségfejlesztő, szociálpedagógiai és nevelői munkára van szükség.

A fél évtizede folyamatosan végzett mérések tanúsága szerint tanulóink igen kedvező *családi háttérrel* rendelkeznek az iskolázottság szempontjából (a családokban – néhány kivételtől eltekintve – minimum érettségi vizsgával rendelkeznek a szülők, sok a diplomás eltartó). Ugyanakkor nő a csonka családban élő gyermekek száma, egyre több a sajátos nevelési igényű diák, és sajnos szaporodik a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma is. A mutatók alapján tanulóink közel fele napi mentális-szociális problémákkal vívódik.

Diákjaink – akiknek több mint 20 százaléka kerületi, közel 15 százaléka bejáró (elsősorban a déli agglomerációs területről) – az országos kompetenciamérésekben és a fővárosi bemeneti (9. évfolyam) és követő (10. évfolyam) mérésekben az átlagosnál jobb eredményt érnek el. Problémát jelent viszont, hogy neveltségi szintjük és testi-lelki állapotuk romló tendenciát mutat: például jelenleg minden hatodik tanulóknak csak korlátozottan vehet részt a mindennapi testnevelésben.

Iskolánk személyi feltételei a feladatok ellátásához adottak: a négy – Testnevelési Egyetemet végzett – testnevelő tanár mellett részfoglalkozású iskolapszichológus, iskolaorvos, védőnő, továbbá mentálhigiénés szakember, illetve drogvencióban jártas pedagógus áll a tanulók rendelkezésére.

Segítő kapcsolatok

A külső kapcsolatok lehetőséget biztosítanak az egészségnevelő munka kiszélesítésére, speciális szakemberek rendszeres bevonására. Az intézményen belüli segítő hálózata az iskolaorvostól kezdve a különböző területekért felelősökön keresztül a szaktanárokig tart. A másodlagos prevenció során a külső segítőkhöz irányíthatók az érintett fiatalok, külső szervek foglalkoznak kortársképzéssel is.

A segítő aktuális adatai az iskolai hirdetőtáblákon, illetve a tanulók ellenőrzőkönyvében található meg.

INTÉZMÉNYEN KÍVÜLI SEGÍTŐK

<i>Szervezet neve</i>	<i>Milyen témában segíthet?</i>
Ferencvárosi Egészségügyi Szolgálat	„Budapestiek Egészségéért” fővárosi program: szexuális felvilágosítás, fogamzásgátlás, szájhigiénia
Ferencvárosi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala Oktatási, Kulturális és Sportiroda	diákszociális problémák, drogvenció , biztonságvédelem, TE NE! Program , diáksport
Ferencvárosi Nevelési Tanácsadó	az intézmény igénye szerint - pedagógusok mentálhigiénés továbbképzése
BOHUS Biztonsági Szolgálat	drogvenció programok , a tanulók védelme

INTÉZMÉNYEN BELÜLI SEGÍTŐK

<i>Foglalkozás</i>	<i>Milyen témában segíthet?</i>
iskolaorvos	Fizikai fejlődés mérése, szűrővizsgálatok, 11. évfolyamon rákmegelőzési program, önvizsgálati módszerek bemutatása
védőnő	Fizikai fejlődés mérése, szűrővizsgálatok, 11. évfolyamon rákmegelőzési program, önvizsgálati módszerek bemutatása
iskolapszichológus	társas kapcsolatok pszichés vonatkozása – rendhagyó osztályfőnöki órák személyiségfejlődés egyéni és társas problémái szupervíziós foglalkozások a tantestület részére
mentálhigiénés szakember	egyéni foglalkozások a mentálisan sérült tanulókkal, személyiségfejlesztő programok az erdei iskolákban, előadások a tantestület részére
Szülői Fórum elnöke	a szülők szerepvállalása és a nevelőtestület együttműködési lehetőségei a személyiségfejlesztésben és a családgondozásban, drogvenció programok
gyermek- és ifjúságvédelmi felelős	kortárs csoportok tevékenységének koordinálása drogvenció programok szervezése
testnevelő szaktanárok	Az egészség megőrzése, megszilárdítása, a testi deformitások megelőzése, a mozgáskultúra fejlesztése. Az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek, tevékenységi formák megismertetése, elfogadtatása.
természettudományi szaktanárok	A szakjában érintett tematika szerint

Állapotfelmérés

A célkitűzések megállapításához elengedhetetlen az állapotfelmérés. Ez tartalmazza az egészségneveléssel kapcsolatos gyakorlatról kialakult véleményeket, egy-egy területen végzett munka eredményvizsgálatát és a szűrővizsgálatok, alkalmassági vizsgálatok rögzítését is. Nagyon fontosak a szülői vélemények, a fogadóórákon, szülői értekezleteken megfogalmazott problémák, melyek pontosabbá teszik, kiegészítik a kérdőíves méréseket. Az állapotfelmérés – melynek részletei a ** számú mellékletben található – főbb megállapításai a következők.

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI FELADATOK

A közétkeztetésben fokozott figyelmet kell fordítani az evőeszközök mosogatására. Az iskolaorvosi ellátás területén figyelmet érdemel, hogy szinte minden betegségtípusban nőtt a veszélyeztetett tanulók száma. A balesetmegelőzés esetében a veszélyhelyzetek feltárása megoldott, a baleseti ellátás elsősegély szinten megoldott. Probléma a kötszerek, gyógyszerek utánpótlása. A rendszeres munkavédelmi bejárás hozzájárul a balesetek alacsony számához, de a munkavédelmi oktatást javítani kell.

SZEMÉLYI GONDOZÁS, SZOKÁSOK

Sem a dolgozók, sem a tanulók körében nem okoz problémát a személyi tisztaság hiánya. A divatot követő tanulók körében gyakori a teljesen szabadon hagyott derék látványa, a műszálás felsőrész használata.

TESTI NEVELÉS

A diákok számára biztosított a mindennapos testnevelés *lehetősége*, mindenekelőtt a heti 3 testnevelési órán, a délutáni sportköri foglalkozásokon, illetve a szakosztályi munkában, versenyeken. A tanulók mozgásfejlődésével, fizikai képességeivel kapcsolatos mérési eredmények azt mutatják, hogy a rendszeres mozgástevékenységet végzők eredményei a „jó” és a „kiváló” tartományban mozognak. A mindennapos testedzési lehetőséget elmulasztók, a gyakori felmentést kérők eredményei a „gyenge” és a „kifogásolható” tartományban maradnak. A szellemi és a fizikai terhelés egyensúlyának biztosítása nem kerülhet le a napirendről!

LELKI EGÉSZSÉG

Az elmúlt években végzett iskolai felmérések („Helyzetem a családban”, „Helyem az osztályban”, „MÁSKÉP”) adatai arra utalnak, hogy miközben a tanulók többsége úgy érzi, kivívta a személyes tér, pénz- és időbeosztás jogát magának a családban, addig a tanulók közel 60%-a nem kívánja átvenni a család értékeit, más értékeket, célokat tűz ki maga elé, és ez többször feszültséget eredményez a családban. A kommunikációs készség fejlesztése, a személyiség erejének megmutatása, a tanulók szembesítése önértékelési hibáikkal segíti a diákokban a helyesebb énkép megfogalmazását.

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEM

Sajnálatos módon nő a hátrányos helyzetű tanulók száma, jelenleg diákjaink mintegy 6 százaléka tekinthető halmozottan hátrányos helyzetűnek. Az iskola egészségnevelési munkájában az önismereti csoportokra alapoz. A tantestületen belül minden munkaközösség a saját helyi tantervi programjába építi bele a lehetőségeket. Ezen kívül egészségnevelési és pszichológiai team is működik.

DROGPREVENCIÓ

Az elmúlt években végzett iskolai felmérések adatai szerint jól tájékozottak diákjaink, körükben jelenleg nem mutatható ki drog iránti érdeklődés. A pedagógusok körében végzett vizsgálatok azt mutatják, hogy a tantestület nem veszélyeztetett. A helyi egészségügyi és rendészeti szervek egyetlen említésre méltó esetben sem keresték meg az intézményt.

AZ ISKOLA KÖZVETLEN KÖRNYÉKE

A kerületrészt helyzetére pozitívan hat a 2002. 06.03-tól üzembe helyezett térfigyelő rendszer. A rendszer éppen iskolánk környékére koncentrálódik. Pozitív hatása elsősorban a prostitúció visszaszorításában mutatkozik meg, de egyéb közterületen megnyilvánuló cselekményre is gátlóan hat.

Célok

A helyzetelemzésre és állapotfelmérésre alapozott, a pedagógiai program fő céljaihoz illeszkedő éves, középtávú és hosszú távú célokat határoztunk meg. Ezekből lesznek lebonthatóak a konkrét feladatok.

PEDAGÓGIAI PROGRAMBAN MEGFOGALMAZOTT CÉL

Az intézmény mentálhigiénés programjának megvalósítása, amely a minőségbiztosítási folyamatban is kiemelt célfeladat.

AZ EGÉSZSÉGNEVELŐ MUNKA CÉLJA

Egészségnevelési programunk szakítani kíván a korábbi hagyományos szemlélettel: nem elégedhetünk meg a legjellegzetesebb függőségi ártalmak, egészséget veszélyeztető rizikófaktorok és káros hatásaiak taglalásával, mert ez csak félelmet, negatív érzelmeket vált ki a tanulóiban, egészségmagatartásuk ettől még nem változik meg.

Célunk egy egészségmegőrzési-mentálhigiénés szemléletű program bevezetése, amivel aktív cselekvővé formáljuk diákjainkat egészségvédelmük érdekében. Képesse kell válniuk saját egyéniségük, lelki egyensúlyuk és alkalmazkodóképességük megővésére a testi egészségük fenntartása mellett. Nagyobb súlyt fektetünk szemléletformálásukra, mint a konkrét elméleti ismeretek átadására.

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS ALAPELVEI

- az elsődleges és a másodlagos prevenciót szolgálja
- tervszerű, szervezett, folyamatos tevékenység
- tudományosan megalapozott tevékenység
- helyes cselekvésre serkentő, aktív magatartást kiváltó legyen

AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS CÉLJA

A tanulók ismerjék meg

- az életkorral járó biológiai, mentálhigiénés, életmódbeli tennivalókat,
- a társas kapcsolatok etikai, biológiai, egészségi vetületét,
- az egészségre káros, antihumánus szokások kialakulásának okait, következményeit,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek fejlesztésének lehetőségeit,
- az önismeret, önkontroll kialakításának módjait,
- az egészségérték tudatosítását és az ehhez szükséges jártasságok kialakításának módját.

Hosszú távú célunk, hogy tanulóink megértsék a saját egészségvédelmük jelentőségét és rendelkezzenek azokkal a motivációkkal, ismeretekkel és jártasságokkal, amelyekkel környezetüket, életfeltételeiket, személyes kapcsolataik javítását cselekvően képesek befolyásolni, megteremteni.

Középtávú célunk az, hogy a tanulók értékékként lássák a testi-lelki egészségi állapotot, és fontosnak érezzék az életminőségük javítását, az egészségtudatuk fejlesztését, a lelki egészségüket. Cél az is, hogy csökkentsük a mozgásszervi megbetegedésben szenvedő tanulók számát, növeljük a sportköri foglalkozásokon résztvevők számát. Az iskola mentálhigiénés állapotjavítása szintén fontos feladatunk.

Rövid távú célunk az, hogy a 2003/2004. tanév első félévében végzett veszélyeztetett tanulók felmérésének eredménye alapján - lehetőségünk szerint - javítsunk a tanulók szociális, mentális helyzetén támogatások, pályázati lehetőségek felkutatásával, az iskolapszichológus, osztályfőnökök, szülők, külső segítők bevonásával, a tanítási módszerek változtatásával. Rövidesen sort kell kerítenünk a magatartási, tanulási zavarokkal küzdő tanulók feltérképezésére (2004. folyamán), majd kiscsoportos, illetve egyéni foglalkozásokon a felzárkóztatásukra is.

PREVENCIÓS FELADATOK

- az egészséges életmódra nevelés tanórán és tanórán kívül
- drogmegelőzési program működtetése
- lelki egészségre nevelés: megfelelő önértékelés, önismeret, önszabályozási képesség, társas kapcsolatok – tanórai, tanórán kívüli feladatok
- fizikai állapot mérése a tanév elején és a tanév végén

- a tanulók egészségügyi vizsgálatai, szűrések
- tanártovábbképzés során a preventív feladatok elvégzését segítő szakemberek képzése
- az iskola mint munkahely mentálhigiénéje: tisztaság, zajszint, világítás, tanórák légköre stb.
- működő szervezetek, személyek, felhasználható eszközök, információhordozók listájának karbantartása

A PREVENCIÓS FELADATOK ELLÁTÁSA SORÁN HASZNÁLHATÓ MÓDSZEREK

- felvilágosítás
- csoportmunka
- önségítés
- tutorális gondozás
- hálózatépítés
- közösségfejlesztés
- tanácsadás
- közösségi aktivitások szervezése
- versenyek szervezése
- erdei iskolai programok szervezése
- önismereti táborok szervezése
- tanulás-módszertani foglalkozások szervezése.

INTERVENCIÓS FELADATOK

- szűrések és korai kezelésbe vételi lehetőségek kidolgozása
- az esetleges drogfüggő tanulókkal való foglalkozás
- beteg tanulók nyilvántartása, az oktatásuk feltételeinek figyelemmel kísérése
- problémás családok helyzetének figyelemmel kísérése, az ezzel kapcsolatos pedagógiai feladatok, a családsegítés megszervezése

A CÉLOK ÉRDEKÉBEN VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEK

<i>Tanórai tevékenységek</i>	<i>Tanórán kívüli tevékenységek</i>
testnevelés óra keretében 1. a kondicionális 2. a koordinációs képességek fejlesztése 3. a mozgásszervi rendellenességek kialakulásának megelőzése, az egészséges életmóddal és a helyes táplálkozással kapcsolatos ismeretek bővítése 4. úszóprogram szervezése	sporköri foglalkozások, iskolai sportnap, játéknapp, sítábor szervezése, a fizikai állapot mérése tanév elején és tanév végén, a tapasztalat értékelése, újabb célok kitűzése - minőségfejlesztés
osztályfőnöki, biológia-, földrajzóra keretében a hazai természeti értékek bemutatása, a mozgás, a friss levegő mint érték elfogad-tatása beszélgetések, élménybeszámolók, filmvetítéssel egybekötve	havi rendszerességgel természetjáró programok
szakórák, osztályfőnöki órák keretében digitális oktatóanyagok segítségével a környezetszennyezés, a családtervezés és fogamzásgátlás; a nemi betegségek elkerülésének módjai, a serdülőkori testi változások témáinak áttekintése egyéni vagy páros feldolgozásban.	egészségmegőrző témanap, témahét szervezése (lehetséges témaválasztás külön mellékletben) a tanulók gyűjtőmunkájára alapozva, a tanulók bevonásával – projekt módszerrel

osztályfőnöki órák keretében, 0. évfolyamon tanórán önismereti programok alkalmazása.	a DÖK keretén belül működő önismereti szakkör létrehozása.
osztályfőnöki órákon, 0. évfolyamon tanórán tanulás módszertani foglalkozások szervezése	különös nevelési igényű tanulók integrált neveléséhez szükséges módszerek alkalmazása
iskolapszichológus bevonása az osztályfőnöki munkába, osztályfőnöki órákon - társkapcsolatok, önismeret, káros szenvedélyek stb.	prevenációs előadások szervezése meghívott előadókkal
	az erdei iskolai program kibővítése a természet, a testi-lelki egészség, a társas kapcsolatok harmóniája mint érték átadására, az ehhez szükséges jártasságok kialakítására
	az iskolaorvos és az osztályfőnökök kapcsolatának szorosabbra fűzése a tanulók szűrésének hatékonysága érdekében
	az iskola mentálhigiénés állapotának javítása a tisztább, világosabb, használhatóbb vizesblokkal rendelkező iskola elérése céljából: részben önerőből, részben pályázati forrásból

TOVÁBBI TEVÉKENYSÉGEK

Tanórai tevékenység	Tanórán kívüli tevékenység	Kinek a részére? (diák, szülő, nevelők)
módszerek átadása, eszközbörze	módszerek átadása, eszközbörze	tantestület részére a Szellemi piknik, szakmai továbbképzések, nevelési értekezletek során
Az egészségnevelési program célkitűzéseinek, módszereinek, lehetőségeinek bemutatása	az egészségnevelési program célkitűzéseinek, módszereinek, lehetőségeinek bemutatása	diákoknak szülőknek szülői értekezleten, az iskolaszék és a Szülői Fórum ülésein
	az iskolaújtságban Testi-lelki egészség oldal működtetése	diákoknak, tanároknak, szülőknek
	az iskolarádióban a hét egyik napján egészségvédelmi téma legyen	diákoknak, tanároknak, szülőknek
	családlátogatás szükség szerint	diák, szülő, érintett pedagógus

BIZTOSÍTANDÓ FELTÉTELEK

Feltétel	Kinek a részére?
az iskolai vizesblokkok cseréje	tanár, diák, szülő
az iskola egészségügyi festése	diák, tanár
a megvilágítás korszerűsítése	diák, tanár

A tevékenységek szinterei és módszerei

Az iskolai programok szinterei a tanítási óra, az órán kívüli munka, mely megvalósulhat az iskolában és iskolán kívül is. A gyerekeknek, szülőknek, pedagógusoknak szervezett programokon kívül az egészségügyi prevenció, a tárgyi környezet közegészségügyi

feltételei, a közétkeztetés feladatai is az egészségnevelési program részei. A feladatok teljesítésében meghatározott feladatköre van az iskola-egészségügyi szolgálat szakembereinek és az iskola pedagógusainak. Az egészségügyi vizsgálatok nagy része pontosan tervezhető, de üdülés, táborozás, katonai alkalmasság, iskolai alkalmasság előzetes véleményezésekor is sort kell keríteni orvosi vizsgálatokra. Ezek tervezése azért is szükséges, hogy a pedagógus tudjon segíteni az egészségügyi hálózatnak, hogy a gyermekek részt vegyenek a vizsgálatokon. A közegészségügyi szabályok, feltételek biztosítása és betartatása az intézményvezetés feladata. Az oktatási-nevelési tevékenység közegészségügyi normáinak betartása (tanulók terhelése, szabadidőigény figyelembevétele, szabadidő-eltöltés módszerei stb.) pedig minden pedagógus feladata.

PEDAGÓGIAI FELADATOK

A tanórai tevékenységeket, módszereket a pedagógia program részeként megjelenő helyi tantervek évfolyamonként, tantárgyakra lebontva tartalmazzák.

A tanórán kívüli tevékenységek, módszerek palettája iskolánkban igen színes. Diákjaink tanulnak erdei iskolában, részt vesznek a színjátszó kör munkájában, hallgatnak szexuális felvi-lágosító előadást, tagjai a környezetvédelmi diákkörnek, részt vesznek sítáborban, komplex terepgyakorlaton, egészségmegőrző témanapon, sportnapon, ... Az adott tanév konkrét tevékenységeit az alábbi táblázat szerint az iskolai munkaterv tartalmazza.

A tanulók csoportjának megnevezése	Program neve	Időpont	Időtartam/alkalom	Módszer	Felelős
------------------------------------	--------------	---------	-------------------	---------	---------

KÖZEGÉSZSÉGÜGYI FELADATOK

Feladat megnevezése	Felelős
Közétkeztetésben: a HACCP rendszer elkészítése az önkormányzattal együttműködve	Péter Sára gazdasági vezető
Iskolaorvosi ellátás Pszichomotoros fejlődés, érzékszervi működés, mozgásszervek működése, golyvaszúrás, vérnyomásmérés, BCG-heg	Dr. Kisbán Judit iskolaorvos
Balesetmegelőzés: PVC csere, konnektorok ellenőrzése Baleseti ellátás	Péter Sára gazdasági vezető iskolaorvos, védőnő
Beteg gyerek ellátása, fertőző betegek ellátása	Iskolaorvos, háziorvos
Munkavédelem: jobb felvilágosítás	Németh György Péter Sára gazdasági vezető

AZ OKTATÁSI-NEVELÉSI TEVÉKENYSÉG KÖZEGÉSZSÉGÜGYI FELTÉTELEI

Feladat megnevezése	Felelős
Az egészségügyi normák betartása (napi terhelés, szabadidőigény, mozgás)	Szilaj Gabriella és az iskolavezetés
Az iskolai helyiségek rendje (öltözőhelyiségek, tantermek, berendezés, megvilágítás, szellőzés, fűtés, zaj stb.)	Péter Sára
A közétkeztetés körülményei (ebédlő, büfé, tálalás biztonsága)	Péter Sára
A személyi higiéné feltételei (WC, ivókutak, kézmosók)	Péter Sára

BETEG GYEREK, BALESETVÉDELEM, BALESETMEGELŐZÉS

Tevékenység megnevezése	Felelős
A járványok megelőzésével kapcsolatos intézkedések (Légúti fertőzések, fertőző eredetű hasmenések, fejtetvesség, vírusherőzések stb.)	Péter Sára Dr. Kisbán Judit tantestület
Beteg gyerek ellátása	Dr. Kisbán Judit
Balesetek ellátása	Gerséné Varga Ildikó
Krónikus beteg gyerek ellátása	szakorvos
Mozgáskorlátozott gyerek	Szilaj Gabriella

TESTI NEVELÉS

Területek	Szinterei, formái	Felelős
-----------	-------------------	---------

Mindennapos testnevelés 7-12. évfolyamon	testnevelési órák sportköri foglalkozások (atlétika, kosárlabda, futball, röplabda) különböző szintű bajnokságok, versenyek	testnevelési munkaközösség
A tanulók fizikai képességeivel kapcsolatos mérések	Hungarofit (Mérey) a testnevelés órákon évente kétszer (ősz, tavasz)	testnevelési munkaközösség

Mindennapos testedzés

A mindennapos testedzés megvalósítása érdekében (Ktv. 52.§. (8) bek.) a tanórai foglalkozások (heti 3) mellett lehetőséget biztosítunk tanulóink számára a további rendszeres testedzésre.

A naponta 14 órától 16,30-ig terjedő időben különböző foglalkoztatási formákban a következő testedzési lehetőségek közül választhatnak tanulóink.

- részvétel az ISK különböző sportszportjainak munkájában (versenyszerű testedzés)
- alkalomszerű szerveződésű sporttevékenység (játékigény kielégítése csapatok, osztályok közötti versenyek keretében)
- képesség fejlesztés
- felzárkóztatás, illetve a további gyakorlási lehetőség a tantervi anyag elsajátítására
- felvételi előkészítés

Sportszportjaink:

- atlétika
- kosárlabda
- labdarúgás
- röplabda
- természetjárás

Az egészségnevelési program ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés, értékelés a célok megvalósításának felülvizsgálatát jelenti. Célszerű a programokat legalább évenként értékelni, a megvalósulás arányát vizsgálni. Az értékelés újabb információt ad a programról. Követhetővé válik, mi volt a programból megvalósítható, melyek voltak a sikeres tevékenységek. Ezek alapján módosítható a célkitűzés, megváltozhatnak, eltolódhatnak a hangsúlyok, így intézkedési tervet lehet készíteni a következő évek egészségnevelési munkájához.

Az egészséges környezettel és közegészségüggyel kapcsolatos ellenőrzési feladatok összesítése az utolsó tanítási napot követő két héten belül történik. A tanév folyamán mindazok a felelősök írásos beszámolót készítenek az iskolavezetés részére, akik időszakos programokat valósítottak meg (pályázatok, erdei iskolai programok, versenyek, előadások stb.). Felelős: Sebőkné Orosz Katalin

Újabb célmeghatározásért felelős: A tanév végén a minőségbiztosítás keretén belül is készül összegzés, amely rögzíti, hogy a kitűzött célok megvalósítása milyen szinten történt meg. A beszámoló előrevetíti a következő tanév feladatait és a középtávú tervezés irányait. Felelős: dr. Nagy Emília

Intézkedési terv készítéséért felelős: Závodszy Judit és Sebőkné Orosz Katalin

---

HELYI TANTERV

TANTÁRGYSZERKEZET	30
ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS	36
TANULÓK FELVÉTELE, ÁTVÉTELE	41
ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK	42

TANTÁRGYSZERKEZET

Gimnáziumunk tantárgyi rendszerének összeállításánál megkülönböztetett figyelmet fordítottunk az életkori sajátosságokra, ezzel összefüggésben a terhelés optimális mértékének megállapítására, az ismeretanyag korszerűsítésére, illetve a döntési pontok biztosítására.

Nappali tagozat

A fentieknek megfelelően – az alapvetően egységes folyamatként megvalósuló – képzési rendszerünk három fő szakaszra tagolható.

SAKASZOK

- Az **alsó középfokon** (7-10. évfolyam) a *fejlesztő szakasz* (7-8. évfolyam) feladata az *egységes, általános képzés* az egyéni különbségek, törekvések feltérképezésével, az esetleges hátrányok csökkentésével, intenzív nyelvtanulással, az informatika alapjainak megtanulásával. A négyévfolyamos képzés esetén ez a 9. évfolyamon történik, intenzív formában.
- A 9-10. évfolyamon az általános műveltség megszilárdítása mellett már bizonyos mértékű, *fokozatos differenciálás* is történik, elsősorban az érdeklődés figyelembe vételével, annak érdekében, hogy diákjaink mélyebben, több oldalról ismerhessék meg a választott területet, s ezáltal későbbi választásaik megalapozottabbak lehessenek.
- A **felső középfokon** (11-12. évfolyam) az általános műveltség elmélyítése, a pályaválasztás segítése mellett fokozott mértékben törekszünk az egyéni igények figyelembe vételére, az önálló tanulói munka feltételeinek megteremtésére. Ennek megfelelően diákjaink „*felsőoktatási*”, illetve „*gyakorlati*” főirányokon belül konkrét specializációt választhatnak. A felső középfok *érettségi vizsgával* zárul.

A fenti szakaszolásnak megfelelően a gimnáziumunkban oktatott tárgyakat *kötelező*, illetve *választható* jellegük szerint csoportosítva ismertetjük.

KOMPLEXITÁS

Tantárgyaink egyik fontos jellemzője, hogy bizonyos műveltségi területek tananyagát *komplex* módon közvetítik a tanulóknak. Tanterveinkben törekszünk arra, hogy mind a reál, mind a humán tantárgyakat egymással összhangban tanítsuk. Szeretnénk elérni, hogy diákjaink lássák: egységes természettudomány van, amelynek különböző vetületeit a fizika, a matematika, a kémia és a biológia órákon tanulják, s egységes humán tudomány van. Az emberi kultúra értékei: a zene, a képzőművészet, az irodalom egymással összhangban fejlődtek, s fejlődésük nagyban összefügg az emberiség történelmének periódusaival. A komplex oktatásra való törekvés figyelhető meg például a természetrajz, vagy az ember- és társadalomismeret tárgyak bevezetésében, de abban is, hogy az etikai kérdéseket különböző történelmi és irodalmi korszakok konkrét példái segítségével tárgyaljuk a történelem és a magyar irodalom tantárgyak keretében. E megközelítésnek megfelelően a NAT ismeretköreit többnyire a *hagyományos tantárgyakba* integrálva tanítjuk.

GYAKORLAT

A fentiekből is következik tantárgyaink másik meghatározó jellegzetessége, *gyakorlati* orientációjuk. Mindenkinek szüksége van bizonyos praktikus ismeretekre életének viteléhez. Tárgyainkban ez a gyakorlati megközelítés jelen van, hiszen tanulóink megismerkednek a számítógépek használatával, a könyvtárhasználattal, a társadalomban való eligazodáshoz szükséges gazdasági, politikai, pszichológiai ismeretekkel. Megtanulják, hogyan tervezzék meg tevékenységeiket, hogyan dokumentálják, „*jegyzőkönyvezzék*” azokat.

Fogyasztóvédelem

A fentiek egy speciális megnyilvánulási formája a fogyasztóvédelmi ismeretek beépítése az egyes tantárgyak tananyagába. Például:

- matematika – banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások
- fizika – mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák);

- földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások;
- magyar: reklámyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái
- biológia – génmódosított élelmiszerek (GMO), táplálkozás kiegészítők, egészséges táplálkozás
- kémia – élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk
- informatika – e-kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia
- történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.
- médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai

Az egyes tantárgyak oktatási programjának megfogalmazásánál (lásd a „Tantervek” című részben) az életkori sajátosságokon, az egyéni igényeken, a pedagógiai alapelveken kívül természetesen figyelembe vettük a tárgyak sajátos, szakmai jellemzőit is.

A képzés tartalma minden műveltségterületen megfelel a NAT és a kerettantervek előírásainak, az érettségi követelményeinek.

KÖTELEZŐ TÁRGYAK

A hat (négy) év alatt oktatott, kötelező tárgyakat az alábbi táblázatok tartalmazzák, melyekből kiolvashatók az egyes tárgyak heti óraszámai. (A nem kötelező – a tanuló által választott- órákat *dőlt* számokkal jelöltük.) A közölt óraszámok a tárgyak többségénél a kétszintű érettségi középszintjére való felkészülést teszik lehetővé.

Hatévolyamos, emelt nyelvi képzés

	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4	4	4
Történelem		2	2	2	3	3
Ember- és társadalomismeret (1)					2	2
1. idegen nyelv (5) *	3+1	3+1	3+1	3+1	3	4
2. idegen nyelv (6) *				3+1	4	4
Matematika *	4	3	4	3	3	4
Informatika *	1+1	0+1	2		1	2
Természetrjz (2)	4					
Fizika		1+1	1	2	2	2
Biológia		2	1	2	2	1
Kémia		2	3	2		
Földünk és környezetünk	1	2	2	2		
Ének-zene	1	1	1	1	1	
Rajz és vizuális kultúra	1	1	1	1	1	
Mozgóképek és médiaismeret		1+1				
Bevezetés a civilizáció történetébe (3)	3					
Testnevelés és sport **	3	3	3	3	3	3
Tanulásmódszertan			1			
Fakultáció			0+2	0+2		
Érettségi felkészülés					1+3	1+3
<i>Összesen</i>	27	29	31	32	33	33

Ötévfolyamos képzés (nyelvi-informatikai előkészítő osztállyal)

	0.	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom		4	4	4	4
Kommunikáció	3				
Történelem		2	2	3	3
Ember- és társadalomismeret (1)				2	2
1. idegen nyelv (5) *	12	4+1	3+2	0	0
2. idegen nyelv (6) *		3+1	3+1	4	4
Matematika *	2	4	3	3	4
Informatika *	4+1			1	2
A tudomány világa (2)	2				
Fizika		1	2	2	2
Biológia		1	2	2	1
Kémia		2+1	2		
Földünk és környezetünk		2	2		
Ének-zene		1	1	1	
Rajz és vizuális kultúra (4)		1	1	1	
Testnevelés és sport **	2	3	3	3	3
Egészségkultúra	1				
Tanulásmódszertan	1				
Érettségi felkészülés				4	4
Összesen	28	31	31	30	29

Négyévfolyamos képzés

	9.	10.	11.	12.
Magyar nyelv és irodalom	4	4	4	4
Történelem	2	2	3	3
Ember- és társadalomismeret (1)			2	2
1. idegen nyelv (5) *	3+1	3+1	3	4
2. idegen nyelv (6) *		3+1	4	4
Matematika *	4	3	3	4
Informatika *	2		1	2
Fizika	1	2	2	2
Biológia	1	2	2	1
Kémia	3	2		
Földünk és környezetünk	2	2		
Ének-zene	1	1	1	
Rajz és vizuális kultúra (4)	1	1	1	
Testnevelés és sport **	3	3	3	3
Tanulásmódszertan	1			
Tagozatos emelés	0+2	0+2		
Érettségi felkészülés			1+3	1+3
Összesen	31	32	33	33

Megjegyzések a táblázatokhoz:

* csoportbontás

** részleges csoportbontás

- (1) Integrált tárgy, benne: Emberismeret, Társadalomismeret, Filozófia, Lélektan, Etika
- (2) Integrált tárgy, benne: Fizika, Kémia, Biológia, Természetföldrajz, Technika1
- (3) Integrált tárgy, benne: Történelem, Társadalomismeret
- (4) Benne: Mozgókép és médiaismeret
- (5) „Első” idegen nyelvek: angol, német
- (6) „Második” idegen nyelvek: francia, orosz, spanyol, angol, német, latin

- (7) A „Művészetek” modul anyaga az Ének-zene és a Rajz és... tárgyakban jelenik meg
- (8) A „tagozatos emelés” keretében az alábbi tagozatok tantárgyait oktatjuk:
- idegen nyelv (angol, német)
  - matematika
  - számítástechnika
  - természettudományi
  - humán-művészeti

VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK

Nagy jelentőséget tulajdonítunk annak, hogy diákjaink dönthessenek képzésük egyes részeiről, tehát megválaszthatassák (és megváltoztathassák) tárgyaik egy részét. E célt a választható („fakultációs”) tárgyak szolgálják, amelyek – a hatévfolyamos képzés keretében – először a 9. évfolyamban jelennek meg. A fakultáció lehetőséget teremt egyfajta iskolán belüli átjárhatóság, irányváltás megteremtésére is. Természetesen – különösen a 11-12. évfolyamon – az egymást követő tanévekben más és más tantárgyak oktatására fog sor kerülni, hiszen itt jelentős szerephez jut a diákok választása, a feltehetően változó igényrendszer.

11-12. évfolyamon:

Emelt szintű (felvételi) „szakirányban”:

A szakirány feladata a kétszintű érettségi vizsga emelt szintjére, a felsőfokú tanulmányokra való felkészítés. Nem titkolt célunk a diáknak, szülőnek egyaránt nagy terhet jelentő „külső” előkészítők kiváltása. A fakultációk tananyagának összeállításánál az emelt szintű érettségi követelményeket vettük figyelembe.

Gyakorlati (munkába állást elősegítő) „szakirányban”:

A szakirány célja – a Közoktatási törvény értelmében – a diákok munkába állásának elősegítése, a szakmai képzés előkészítése. Az aktuális, adott évben érvényes fakultációs kínálatot – a munkaerőpiac változásait figyelembe véve – a tanulói igények alapján alakítjuk ki. E körbe tartozónak tekinthetők jelenlegi kínálatunkból például az informatikai, gazdasági fakultációk.

Érettségi felkészítő:

Bizonyos tárgyak esetében szükséges külön érettségi felkészítő fakultációk működtetése. Indokolt ez a 10. évfolyamon záruló, illetve gyakorlati kiegészítést feltételező tárgyak (pl. földrajz, informatika, fizika, biológia, kémia), vagy az alacsony óraszámú tárgyak (ének-zene, vizuális ismeretek, stb.) esetében.

Választható tárgyak:

Fakultációk			középfok		emelt szint	
	9.	10.	11.	12.	11.	12.
matematika					3	3
magyar					2	2
informatika		2	3	3	3	3
történelem	1	1			2	2
testnevelés					2	2
fizika	1	1	2	2	3	3
kémia	1	1	2	2	3	3
földrajz			2	2	3	3
biológia	1	1			3	3
ének-zene					3	3
pszichológia			2	2		
rajz és vizuális kultúra					3	3
gazdasági ismeretek			2	2		
környezetvédelem			2	2		
idegen nyelv					2	2
tudománytörténet			2	2		
természettudomány			4	3		
társadalomismeret			2	2		
mozgóképfelismerési és médiaismeret			2	2		
művészettörténet			3	3		

A fakultációs csoportokban a képzés legalább 8 fő jelentkezése esetén indul meg.

Legalább 10 fő igénye, érdeklődése esetén más – képzési, nevelési céljainknak megfelelő – ismeretkörök oktatását is megszervezzük.

Felnőttoktatás

KÉPZÉSI FORMÁK

Folyamatos számonkéréssel járó esti képzés

a 9-11. évfolyamon 33, a 12. évfolyamon 30, órarend szerint működő tanítási hét (heti 3 tanítási nap); ehhez kapcsolódó rendszeres otthoni, egyéni felkészülés; felelés, dolgozat (esetleg egyéb) formájában történő számonkérés

Beszámolási kötelezettséggel járó esti képzés

a 9-11. évfolyamon 33, a 12. évfolyamon 30, órarend szerint működő tanítási hét (heti 3 tanítási nap); ehhez kapcsolódó és ettől független otthoni, egyéni felkészülés; két kötelező évközi beszámoló az évfolyam minden tantárgyából, egy kötelező év végi beszámoló vizsga az évfolyam minden tantárgyából

Intenzív esti képzés:

a 9-11. évfolyamon legalább 225, a 12. évfolyamon legalább 210, órarend szerint működő tanítási óra (heti 3 tanítási nap); ehhez kapcsolódó és ettől független otthoni, egyéni felkészülés; két kötelező évközi beszámoló irodalomból és történelemből, egy kötelező évközi beszámoló az évfolyam többi tantárgyából, egy kötelező osztályozó vizsga az évfolyam minden tantárgyából

Levelező képzés:

otthoni, egyéni felkészülés; a 9-11. évfolyamon 33, a 12. évfolyamon 30, órarend szerint működő tanítási hét (heti 2 konzultációs nap); két kötelező évközi beszámoló az évfolyam minden tantárgyából, egy kötelező év végi beszámoló vizsga az évfolyam minden tantárgyából

KÖTELEZŐ TÁRGYAK

	Esti képzés				Levelező képzés			
	9.	10.	11.	12.	9.	10.	11.	12.
Magyar irodalom (1)	3	3	3	3	2	2	2	2
Anyanyelv/kommunikáció	1	1	1	1,5	1	0,5	1	1
Matematika	3,5	3	3,5	3	2,5	2,5	2	2
Fizika	1	1,5	1	0,5	0,5	1	0,5	0,5
Kémia	1,5	0,5	1		1	0,5	0,5	
Földünk és környezetünk		1	1			0,5	1	
Biológia		1	1	1		0,5	1	0,5
Történelem (2)	2	2	1	2	1	1	1	2
Társadalomismeret			1	1			0,5	0,5
Informatika				2				1
Idegen nyelv	2,5	2,5	2,5	2,5	2	2	1,5	1,5
Osztályfőnöki	0,5	0,5	0,5	0,5				
Összesen	15	16	16,5	17	10	10,5	11	11

(1) Az óraszámokban szerepel a művészeti ismeretek tárgya anyaga is.

(2) Az óraszámokban szerepel a filozófia/etika tárgyak anyaga is.

VÁLASZTHATÓ TÁRGYAK

Emelt szintű érettségire való felkészítés óraterve:

	Esti és levelező képzés
<i>Kötelező tárgyak:</i>	
Magyar nyelv és irodalom	1
Matematika	1
Angol nyelv	1
Történelem	1
<i>Választható tárgyak:</i>	
Földünk és környezetünk	1
Biológia	1
Fizika	1
Kémia	1

Szakmai képzés

Minden évben több olyan végzős diákunk van, aki nem kíván felsőfokon továbbtanulni, illetve sikertelen felvételi vizsgát tesz. Számukra jelent segítséget az érettségi utáni, intézményen belüli szakmai képzés megszervezése.

A képzés gyakorlat-orientált, közvetlenül is felhasználható ismereteket nyújt. A szakmai képzésre az érettségi vizsga letétele után jelentkezhetnek a diákok. A képzés nappali jellegű, a tanulók hozzávetőlegesen évi 1000 óra képzésben részesülnek, melynek végén OKJ (Országos Képzési Jegyzék) szerinti szakmai vizsgát tehetnek. (Részletesebben a „Szakmai képzés” fejezetben ismertetjük a képzést.)

Jelenleg iskolánkban – Alapító Okiratunkkal összhangban – a következő OKJ (Országos Képzési Jegyzék) által elismert szakmák oktatását biztosítjuk:

- Ügyintéző titkár II. (OKJ: 52 3404 04)
- Számítástechnikai szoftver üzemeltető (OKJ: 52 4641 03)
- Irodavezető (OKJ: 54 3439 01)
- Ügyintéző titkár I. (OKJ: 54 3404 02)
- Gazdasági informatikus I. (OKJ: 54 4641 01)
- Gazdasági informatikus II. (OKJ: 54 4641 02)
- Menedzserasszisztens (OKJ: 54 3404 01)
- Iskolatitkár (óvodatitkár) (OKJ: 52 3462 01)
- Oktatásszervező (OKJ: 54 3472 01)

ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS, MINŐSÍTÉS

ÉRDEMJEJYEK

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők:

- a) a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél:
jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1)
- b) a tanuló magatartásának értékelésénél és minősítésénél
példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)
- c) a tanuló szorgalmának értékelésénél és minősítésénél:
példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2).

Az osztályzatok, érdemjegyek tartalmát a következő szempontok határozzák meg:

- az ismeretanyag elsajátításának mértéke,
- az összefüggések megértése és felismerésének önállósága,
- a véleményalkotási és vitakészség,
- az elemzési készség,
- a tanuláshoz való hozzáállás.

Ennek alapján az osztályzatok a következő értékelést jelentik:

- *Elégtelen*: a minimális tantervi anyag ismeretének hiánya
- *Elégséges*: a minimális tantervi tényanyag ismerete
- *Közepes*: a tantervi tényanyag jelentős részének ismerete, a fogalmak közelítően pontos használata, az összefüggések megértése, az önálló véleményalkotás és elemzőkészség hiánya, időnkénti órai aktivitás
- *Jó*: a tényanyag és a fogalmak pontos ismerete, használata, az összefüggések önálló felismerése, elemzés és problémamegoldás tanári segítséggel, önálló véleményalkotása
- *Jeles*: a tények és fogalmak pontos ismerete és szakszerű használata, az összefüggések felismerése, önálló elemző- és problémamegoldó készség, egyéni véleményalkotó képesség

Nappali tagozaton

Pedagógusaink a tanulók teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékelik, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősítik, az érdemjegyekről a tanulót és szüleit rendszeresen értesítik. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek és a vizsgaeredmények alapján határozzuk meg. Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten tekinti át, és a szaktanár, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről.

MÓDSZEREK

Ellenőrzési, értékelési módszereink révén szeretnénk elérni, hogy fejlődjön a diákok kifejezőkészsége, alakuljon ki a széles értelemben vett vizsgarutinjuk, mélyüljön az anyag megértése. A számonkérések ösztönözzék a tanulókat az ismeretek elsajátítására. Lehetőség szerint biztosítjuk az egyéni tempóban való haladást, növelve ezzel a diákok önállóságát, önbecsülését, igényességét. Az alkalmazott módszerek:

Folyamatosan:

- szóban, szóbeli szöveges értékeléssel
- írásban, írásbeli szöveges tanári értékeléssel

Időszakosan:

- diagnosztikus mérések egy-egy új anyagrész kezdetekor
- összegző mérések (tanév eleji, végi stb. felmérések)
- nagydolgozatok
- kiselőadások
- pályamunkák, versenymunkák (fakultatív)
- vizsgák

Az induló évfolyamokon a tanév végén a bizonyítványon túlmenően – szükség esetén – szöveges értékelést is adunk a diákok munkájáról.

ÍRÁSBELI BESZÁMOLTATÁS

Írásban mérések, írásbeli vizsgák, házi dolgozatok és dolgozatok formájában kérünk számon.

A tanév eleji és végi összegző mérések 1 nagydolgozatjegynek számítanak. Az adott évfolyamokon a szaktárgyi alapfelmérések eredményéről a szülői értekezleten a szülőket is tájékoztatjuk.

A diagnosztikus mérések (új anyagrész kezdetekor) célja, hogy ellenőrizzék, alapozhat-e a tanár az addig megszerzett ismeretekre. Minden olyan anyagrészből, amelyből diagnosztikus mérések segítségével minősítettünk, megadjuk a lehetőséget a javításra.

A házi dolgozatok rendjét az osztályban tanító tanárok a tanév elején ismertetik. A feladatokat (elvárt terjedelmüket, formai sajátosságukat) a beadási határidő letelte előtt 1 hónappal pontosítja az adott tanár. Az érettségi tantárgyakból egy tanévben 2-3, egyéb tantárgyakból legfeljebb 2 házi dolgozat íratható.

Nagydolgozatnak számít az az iskolai írásbeli beszámoló, ami legalább egy témakör anyagát magában foglalja. Tanévenként 4 nagydolgozatnál többet 1 tantárgyból (lehetőség szerint) nem íratunk.

Írásbeli feleletet, „kisdolgozatot” az órára adott otthoni munka (szóbeli/írásbeli) elvégzésének ellenőrzése céljából íratunk. Ezért ezt az írásbeli formát – szemben az összes többivel – a tanár a diákoknak nem köteles előre bejelenteni.

VIZSGÁK

Vizsgarendszerünk középpontjában az érettségire, felvételire való előkészítés áll. Minden tanuló az érettségi előtt legalább egyszer írásban és/vagy szóban vizsgázik a kötelező érettségi tárgyakból (magyarból, történelemből, matematikából, idegen nyelvből), az érettségi szabályai szerint. A vizsga követelménye: az érettségi vizsga anyagából az adott évfolyamon (vagy évfolyamig) elvégzett tananyag. A vizsga tematikáját (témaköreit) a szaktanárok (munkaközösségek) állítják össze, és a vizsgaszabályzatunkban meghatározott módon közzéteszik. A tanulónak a választott („fakultációs”) tárgyai egyikéből is vizsgát kell tennie, vagy „szakdolgozatot” kell készítenie.

TOVÁBBHALADÁS

Diákjaink abban az esetben folytathatják tanulmányaikat magasabb évfolyamon, ha valamennyi tárgyból eleget tettek a helyi tantervünkben rögzített minimális követelményeknek, azaz legalább elégséges osztályzatot szereztek. Amennyiben egy diák több mint két tárgyból e feltételnek nem tesz eleget, úgy az évfolyamot köteles megismételni. Javítóvizsgát az a diák tehet, aki legfeljebb két tárgyból nem érte el a minimális követelményszintet.

A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót – jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint – a szakértői és rehabilitációs bizottság vagy a nevelési tanácsadó szakértői véleménye alapján – az igazgató mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti. Ekkor a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzatainak megállapításához osztályozó vizsgát kell tennie.

MAGATARTÁS, SZORGALOM

A magatartás és szorgalom értékelésének, minősítésének követelményei:

- A *magatartás* minősítése az életkori sajátosságokhoz igazodva fejezi ki a közösséghez és annak tagjaihoz való viszonyt (felelősségérzet, önállóság, a közösség érdekében végzett tevékenység, viselkedés, hangnem):
  - *példás*, ha a tanuló életkorának megfelelően a házirendben foglalt követelmények szerint viselkedik, életvezetése társainak például szolgálhat,
  - *jó*, ha a tanuló viselkedése a házirend követelményeinek általában megfelel, és fegyelmi vétséget nem követ el,
  - *változó*, ha a tanuló magatartása több alkalommal nem felelt meg a házirend követelményeinek, és súlyosabb fegyelmi vétséget is elkövetett,

- rossz, ha a tanuló magatartása, életvitele a házirend követelményeinek ellentmond, és a súlyos fegyelmi vétségei után alkalmazott fegyelmező intézkedések eredménytelenek.
- A *szorgalom* minősítése az egyéni képességeket és körülményeket mérlegelve fejezi ki a tanulmányi munkához való viszonyt (kötelességtudat, cselekvőkészség, rendszeresség, pontosság):
  - *példás*, ha a tanuló képességeinek megfelelően, eredményesen tanul, az órákon aktívan dolgozik, füzetei, taneszközei rendesek, tiltott segédeszközt nem vesz igénybe,
  - *jó*, ha a tanuló nem minden tárgyból dolgozik képességeinek megfelelően, de jó irányú törekvései vannak,
  - *változó*, ha a tanuló több tárgyból képességei alatt teljesít, és javításra való törekvést sem mutat,
  - *hanyag*, ha a tanuló tanulmányait rendszeresen elhanyagolja.

Felnőttoktatási tagozaton

A tanulmányokban tett előrehaladás értékelése, minősítése a következő módon történik:

- érdemjegyekkel, osztályzatokkal
- írásban, illetve szóban megfogalmazott értékeléssel
- előírt záradékok alkalmazásával

Az értékelés a következő szempontokat tükrözi:

- az ismeretanyag elsajátításának mértéke,
- az összefüggések megértése és felismerésének önállósága,
- a véleményalkotási készség,
- az elemzési készség,
- a tanuláshoz való hozzáállás
- az önmagához képest mutatott fejlődés

Nappali jellegű esti tagozat

Számonkérési formák:

- írásbeli dolgozatok: röpdolgozat a rendszeres felkészülés érdekében; témazáró dolgozat – kijelölt anyagrészekből, előzetes bejelentéssel
- szóbeli feleletek
- „kisérettségi”: a 12. évfolyamon szóbeli vizsgák a kötelező, szóbeli vizsgával is járó két érettségi tantárgyból: magyar irodalomból és történelemből. A vizsga anyaga mindkét tárgyból: a 9-11. év érettségi témakörei. A vizsga két-két részletben történik, az első ill. a második félév folyamán, előre megbeszélte időpontban
- egyéb számonkérési formák (pl. házi dolgozat, kiselőadás stb.) képesség- ill. készségfejlesztés céljából

Az év végi osztályzatokat döntően a dolgozatok, feleletek és a „kisérettségi” érdemjegyei határozzák meg. Ezen belül kiemelt szerepük van a témazáró dolgozatoknak.

Beszámoltató esti és levelező tagozat és intenzív esti tagozat

A beszámoló- és vizsgarend kialakításában figyelembe vettük:

- a képzés jellegét
- a tanulás hatékonyságának segítését
- szaktárgyi didaktikai szempontokat
- életkori sajátosságokat, a felnőttek munka-és életrendjét
- az érettségi vizsgák jellegét, módszereit

A beszámoló- és vizsgarend formái:

- tanév közben írásbeli és/ vagy szóbeli beszámolók, kijelölt anyagrészekből
- tanév végén osztályozó vagy beszámoltató vizsgák írásban és/ vagy szóban, a teljes évi tananyagból.
- egyéb speciális módszerek (házi dolgozat, kiselőadás, stb.), ezek kiegészítő jelleggel alkalmazhatók, az osztályzatot döntően nem határozhatják meg.

Beszámolórend az esti és levelező tagozaton

	9. évfolyam			10. évfolyam			11. évfolyam			12. évfolyam		
	I. 11. hét	II. 22. hét	III. 33. hét	I. 11. hét	II. 22. hét	III. 33. hét	I. 11. hét	II. 22. hét	III. 33. hét	I. 11. hét	II. 22. hét	III. 33. hét
Magyar irodalom	ír.	sz.	ír. + z.	ír.	sz.	ír. +sz.	ír.	sz.	ír.+sz.	ír.	sz.	ír. +sz.
Magyar nyelv	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.	ír.
Történelem	ír.	ír.	sz.	ír.	ír.	sz.	ír.	sz.	sz.	ír.	sz.	sz.
Angol	ír.	ír.	ír.+sz.	ír.		ír.+sz.	ír.	ír.+sz.	ír.+sz.	ír.	ír.+sz.	ír.+sz.
Matematika	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.
Fizika	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.
Kémia	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.	ír.	ír.	ír. 1->sz.			
Biológia				ír.	ír.	sz.	ír.	sz.	sz.	ír.	sz.	sz.
Földrajz				ír.	ír.	sz.	ír.	sz.	sz.	ír.	sz.	sz.
Társadalomism.							ír.	sz.	sz.	ír.	ír.	sz.
Informatika										gy.	ír.	gy.

Beszámolórend az intenzív-esti tagozaton

	9. évfolyam				10. évfolyam				11. évfolyam				12. évfolyam			
	I. 5-6. hét	I. 7-8. hét	II. 10-11. hét	o. v. 15-17. hét	I. 5-6. hét	I. 7-8. hét	II. 10-11. hét	o. v. 15-17. hét	I. 5-6. hét	I. 7-8. hét	II. 10-11. hét	o. v. 15-17. hét	I. 5-6. hét	I. 7-8. hét	II. 10-11. hét	o. v. 14-16. hét
M. irodalom	ír.		sz.	ír. és sz.	ír.		sz.	ír. és sz.	ír.		sz.	ír. és sz.	ír.		sz.	ír. és sz.
Magyar nyelv		ír.		ír.		ír.		ír.	ír.		ír.		ír.	ír.		ír.
Történelem	ír.		sz.	sz.	ír.		sz.	sz.	ír.		sz.	sz.	ír.		sz.	sz.
Angol		ír.		ír. és sz.		ír.		ír. és sz.		ír.		ír. és sz.		ír.		ír. és sz.
Matematika		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.
Fizika		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.
Kémia		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.		ír.		ír. 1->sz.				
Biológia						ír.		sz.		ír.				ír.		sz.
Földrajz						ír.		sz.		ír.				ír.		sz.
Informatika														gy.		gy.
Társ. ism.									ír.		sz.		ír.			sz.

Magyarázat a táblázatokhoz:

- ír.: írásbeli beszámoló/vizsga
sz.: szóbeli beszámoló/vizsga
gy.: gyakorlati beszámoló/vizsga
o.v.: osztályozó vizsga

Az írásbeli beszámoltatás formái:

- egyetlen témát kifejtő esszé
- több kisebb részproblémát kifejtő esszé(k)
- feladatlap (feladatmegoldó készség, tárgyi tudás mérése)

Az írásbeli beszámoló(k), vizsgák súlya:

- önálló érdemjegyet jelent (**félkövér** betűvel jelölve)
- a szóbeli felelettel közös érdemjegyet alkot fele-fele arányban (normál betűvel jelölve)
- elégtelen eredménye esetén szóbeli javítási lehetőségre jogosít (*dőlt* betűvel jelölve)
- *Magyar irodalom, matematika, fizika és kémia tantárgyból*: amennyiben e tárgyak bármelyikéből a beszámoló(k) és az év végi vizsgadolgozat eredménye egyaránt

elégtelen, akkor abból a tárgyból szóbeli vizsgát már nem tehet a hallgató, év végi osztályzata: *elégtelen*.

Minden beszámoló az év elejétől tanult anyagot kéri számon. A beszámolók és az év végi vizsgák érdemjegyei közösen alkotják az év végi osztályzatot.

Minden beszámolón és osztályozó vizsgán a részvétel kötelező. Amennyiben a hallgató alapos indok nélkül, akár egy beszámolón nem jelenik meg, tanulói jogviszonya megszűnik. A távolmaradásról előzetesen értesíteni kell az osztályfőnököt.

A felnőttoktatási tagozaton a magatartás és szorgalom nem kerül értékelésre.

TOVÁBBHALADÁS

Diákjaink abban az esetben folytathatják tanulmányaikat magasabb évfolyamon, ha valamennyi tárgyból eleget tettek a helyi tantervünkben rögzített minimális követelményeknek, azaz legalább elégséges osztályzatot szereztek. Amennyiben egy diák több mint két tárgyból e feltételnek nem tesz eleget, úgy az évfolyamot köteles megismételni, vagy eltávozhat az iskolából. Javítóvizsgát az a diák tehet, aki legfeljebb két tárgyból nem érte el a minimális követelményszintet. Tantárgy alóli mentesítést – a jogszabályban rögzített eseteken túl – az a tanuló kaphat, aki egyéni munkáját eredményesen elvégezte. Ekkor minősítése jeles.

A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS SPECIÁLIS FELTÉTELEI

- eredményes osztály-, osztályozó-, javító-, különbözeti vizsga letétele
- a 10. évfolyam megkezdése lehetséges a hároméves szakmunkásképzőben szerzett szakmunkás-bizonyítvány birtokában
- honosított külföldi bizonyítványok esetén egyéni elbírálás alapján

TANULÓK FELVÉTELE, ÁTVÉTELE

Törekszünk arra, hogy az iskolánkba való jelentkezést megelőzően minél alaposabb tájékoztatást adjunk gimnáziumunk céljairól, programjáról, képzési rendszeréről. Ezáltal vélhetően csökkenthető azon iskolai kudarcok száma, melyek az egyéni elképzelések és az iskolai pedagógiai program eltéréséből adódnak.

FELVÉTEL

A gimnáziumunkba – nappali tagozatra – való *felvétel* elvei:

- mind az általános iskolai, mind a felvételi vizsgán elért eredmény figyelembe veendő,
- a felvételi vizsga elsősorban nem a tantárgyi ismereteket, hanem az alapvető társadalmi részvételhez szükséges emberi alapkészségeket és az iskolai tanuláshoz szükséges feltételek szintjét vizsgálja, figyelembe véve az életkori sajátosságokat
- a tanuló korábbi eredményei alapján mentesülhet a felvételi vizsga egésze vagy részei alól,
- a felvételtől a felvételi bizottság javaslata alapján az igazgató dönt.

(A felvételi eljárás részleteit a jogszabályok, illetve a LKG nyilvános felvételi szabályzata tartalmazzák.)

ÁTVÉTEL

Számos okból előfordulhat, hogy egy diák iskolát kényszerül vagy szándékozik váltani. A LKG-ba való *átvétel* elvei:

- tanuló átvételére csak tanév végén (elején) kerülhet sor (kivételes esetben a felvételi bizottság javaslata alapján az igazgató ettől eltérhet),
- az átvételnél ki kell kérni az esetlegesen érintett osztályfőnök véleményét,
- nem vehető át a tanuló, ha ezáltal az osztálylétszám meghaladná a törvényi maximumot,
- a felvételi bizottság előírhatja különбözeti vizsga letételét egyes tárgyakból.

FELVÉTEL SZAKKÉPZÉSRE

A *szakképző évfolyamra való felvétel* alapfeltétele az érvényes érettségi vizsga. Továbbá:

- az évfolyamra való felvételnél előnyt élveznek a gimnáziumunkban érettségizett diákok,
- a jelentkezés időpontja az adott év augusztusa,
- a felvételi döntést az érettségi eredménye és a felvételi beszélgetés alapján hozza meg a felvételi bizottság, figyelembe véve az idegen nyelvi meghallgatás eredményét is.

FELVÉTEL, ÁTVÉTEL FELNŐTTOKTATÁSI TAGOZATRA

A felvétel az általános iskolai, magasabb évfolyamok esetén középiskolai bizonyítvány alapján történik. Feltétele az előző évfolyam(ok)ról szerzett eredményes bizonyítvány, melyben a Leövey Klára Gimnázium Felnőttoktatási Tagozata helyi tanterve szerinti tantárgyak szerepelnek. Konkrétan:

- a 9. évfolyamra az általános iskola 8. évfolyamának eredményes elvégzését igazoló bizonyítvány
- magasabb gimnáziumi évfolyamokra az előző évfolyam eredményes elvégzését igazoló középiskolai bizonyítvány. Szükség esetén az igazgató előírhatja különбözeti vizsga letételét egyes tárgyakból.

Megtagadható a felvétel, ha a jelentkező már korábbi két alkalommal beiratkozott (szerepel a tanulói nyilvántartásban) azonos évfolyamban, de tanulmányait nem fejezte be.

A felnőttoktatási tagozatra – indokolt esetben – tanév közben is átvehető hallgató:

- saját osztályokból, képzési forma váltása esetén,
- nappali tagozatról,
- más felnőttoktatási intézményből.

Az átvételnél kizáró ok a hatályos fegyelmi büntetés.

ESZKÖZÖK, MÓDSZEREK

Nappali tagozaton

TANESZKÖZÖK

A képzés során alkalmazandó tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásában a helyi tanterv alapján a szakmai munkaközösségek véleményének figyelembe vételével a pedagógusok döntenek. A pedagógus - a minőség, típus és ár megjelölése nélkül - olyan ruházati vagy más felszerelés beszerzését kérheti a tanulótól, amely nélkülözhetetlen az általa tartott tanórai foglalkozáson való részvételhez, illetve a tanított tananyag elsajátításához, és amelyet a tanórai foglalkozáson egyidejűleg minden tanulónak rendszeresen alkalmaznia kell. Az iskolaszék ruházati és más felszerelések megvételével kapcsolatosan a szülőkre háruló kiadások tekintetében korlátozásokat állapíthat meg.

Az döntés kialakításánál szem előtt kell tartani a taneszközök minőségét, tartósságát, árát, beszerezhetőségét, a szakmai és módszertani használhatóságát, az érettségi követelményrendszerre épülését is. Javasolt olyan taneszköz kiválasztása, amely nemcsak elméleti, hanem gyakorlati ismereteket, tapasztalatot alapuló feladatokat is tartalmaz, amiket a tanuló a mindennapi életében is alkalmazni tud. Megkönnyíti a pedagógiai munkát az olyan taneszköz, amely épít az önálló tanulásra.

A kiválasztott taneszközökről, tanulási segédletekről, felszerelésről, az intézménytől kölcsönözhető eszközökről az iskola a megelőző tanév végén értesíti a szülőket. Tanév közben a kiválasztott taneszközökről, tanulmányi segédletekről, felszerelésről szóló döntés nem változtatható meg.

A kiválasztott és alkalmazott taneszközökkel kapcsolatos tapasztalatokat a munkaközösségek a tanév folyamán értékelik, és szükség esetén változtatásokat javasolnak az elkövetkező tanévre vonatkozóan.

FIZIKAI ÁLLAPOT MÉRÉSE

Iskolánkban az országos adatszolgáltatáshoz kapcsolódva évente kétszer (ősszel és tavasszal) felmérést végzünk a tanulók fizikai állapotának helyzetéről. A méréshez a *Hungarofit* tesztort alkalmazzuk.

A felmérés fő célja az iskolai testnevelés és sport egészségmegőrző hatásának növelése, egészségmegőrző szerepének népszerűsítése és tudatosítása. Az általános fizikai teherbíró-képesség egységes mérése, értékelése és minősítése során a meghatározott standardokhoz igazítva aktivizáljuk a tanulókat a „*megkívánt*”, vagy a „*kell*” értékek elérésére és megtartására. Így ezen képességek folyamatos, fokozatos fejlesztése, a fejlődés mértékének nyomon követése, az egyes képességek területén mutatkozó esetleges hiányosságok felszámolása néhány év elteltével az egységes minőségbiztosításhoz vezet e területen.

Tanulóink a felmérések során megismerik és - reményeink szerint - elfogadják a rendszeres testedzés egészségmegtartó, egészségjavító szerepét.

OTTHONI FELKÉSZÜLÉS

A napi házi feladatok (írásbeli és szóbeli) célja, hogy elvégzésük által a diákok gyakorolják az órán elsajátított tananyagot, és elősegítsék az adott anyagrész készségi szintre emelését. További cél a soron következő ismeretanyag tanulmányának előkészítése, valamint az ismeretek elmélyítése, többszempon্তু megvilágítása. A napi házi feladatok feladásakor figyelembe kell venni az adott tanulócsoport aktuális terhelését, valamint a differenciált (minőségi és mennyiségi) feladatvégzést. A feladatkielöléskor törekedni kell a diákok folyamatos fejlődésének elősegítésére, a választható és a „szorgalmi” feladatok előtérbe helyezésével. Fakultatív feladatok végeztetésével ösztönözzük a tanulókat az önművelésre, érdeklődési körük bővítésére. Az iskolai szünidőkre nem kaphat a diák több házi feladatot annál, mint amennyi egy házi dolgozat megírásához szükséges időt (energiát) vesz igénybe.

Felnőttoktatási tagozaton

A taneszközök kiválasztásának szempontjai:

szakmai szempontok:

- tartalmában képviseljen korszerű tudomány szemléletet
- feleljen meg a tantervi céloknak és az érettségi követelményeknek
- minél teljesebben ölelje fel a célzott tanév(ek) tananyagát
- nyelvezetében legyen közérthető, lehetőség szerint feleljen meg a tanulók életkori sajátosságainak, műveltségi szintjének
- didaktikai apparátusa legyen alkalmas a képesség- és készségfejlesztésre

gyakorlati szempontok:

- a tankönyv-, taneszközpiacon beszerezhető legyen
- megfizethető legyen az átlagos jövedelműek számára